

10 giáºi lúa. Và ngÆ°á»i Ä°á»u tÆ° cho viá»t kinh doanh Ä°á»t Ä°ai này láºi là ba ông bí thÆ° chi bá»™, trÆ°á»Ýng ban nhân dân và trÆ°á»Ýng công an á»p, má»—i ông ná»m trong tay hàng trÄ°m công, rá»“i cho nhá»ng khá»• chá»§ á»y thuê láºi, má»—i nÄ°m thu hàng ngàn giáºi lúa. Khi lái má» Ä°á» lái con, chá»§ Ä°á»t buá»™c lòng pháºi sang bán thì các ông cÄ°ng chính là ngÆ°á»i mua. NhÆ° ông Bá»y Châu, nguyên là bí thÆ° chi bá»™ á»p, khá»Ýi nghiá»t chá»%o có bá»y công ruá»™ng, nhÆ°ng ká»t quá» cá»§a má»™t quá trình kinh doanh cá»m cá»', sá»' ruá»™ng Ä°ã lên tá»i cá» trÄ°m công.

Còn loáºi thá»© nhì là dùng quyá»n chiá»m Ä°á»t. Ông Danh cho biá»t Khánh Bình Tây có má»™t nông trÆ°á»ng tên là Nông TrÆ°á»ng 402, diá»n tích 700 ha, Ä°Æ°á»c hoáºit Ä°á»™ng theo hình thá»©c phát canh thu tô. Ông Nguyá»...n Thanh Vá»ng, giám Ä°á»c nông trÆ°á»ng, ngoài chuyá»n bóc lá»™t hàng trÄ°m nông dân làm thuê (gá»i là nông trÆ°á»ng viên), Ä°ã thuê tóm nhiá»u ruá»™ng Ä°á»t riêng. Không ai biá»t chính xác ông có bao nhiêu ruá»™ng, nhÆ°ng biá»t chá»c ông có hai mÆ°Æ°i công Ä°á»t gieo máºi, và má»—i công gieo máºi cá»y Ä°Æ°á»c má»y chá»%c công Ä°á»t. Ông Ä°á»™c quyá»n cho thuê máy cày, máy suá»t, và vá»£ ông, bà Tuyáºit Bá»c, là ngÆ°á»i cho vay ná»ng lãi ná»i tiáºng, vá»i các loáºi cho vay nhÆ° vay lúa, vay tiá»n và có thá»f trá»£ bá»ng tiá»n, bá»ng lúa và bá»ng sá»©c lao Ä°á»™ng (20.000 Ä°á»“ng má»™t công gáºt). Tá»« cách làm Ä°n này, ông Vá»ng Ä°ã thuê hàng chá»%c ngàn giáºi lúa má»—i nÄ°m. (*Tháºi Ká»· 21, sá»' 230, tháng 6/2008, California*)

3. Ä°á»ng viên cÆ°á»p Ä°á»t bán cho tÆ° bá»n ngoáºi quá»c. Tá»« thá»p niên 1990 Ä°á»n nay, theo Ä°à phát triá»n kinh táºi thá» trÆ°á»ng xã há»™i chá»§ nghÄ°a, Ä°á»t Ä°ai là nÆ°i dá»... làm giàu nhá»t nên Ä°á»t cá»§a nông dân (nhà cá»-a, ruá»™ng vÆ°á»n) Ä°ã bá» thu há»“i dÆ°á»i nhiá»u cái tên nhÆ° giáºi phóng má»t bá»ng, phá»%c vá» qui hoáºich các khu công nghiá»t, các dá»± án Ä°á»u tÆ° quá»c táºi … Ä°á»f Ä°á»ng viên làm Ä°n vá»i tÆ° bá»n. Viá»t thu há»“i này có bá»“i thÆ°á»ng, nhÆ°ng là thá»© bá»“i thÆ°á»ng Ä°n cÆ°á»p theo cháºi Ä°á»™ chuyên chính vô sá»n, thá»y bá» tÆ°á»c Ä°oáºit oan á»©c nên nông dân Ä°ã Ä°i khiáºu kiá»n. Chuyá»n bá»“i thÆ°á»ng kiá»fu tÆ°á»c Ä°oáºit này Ä°ã Ä°Æ°á»c báo chí, trí thá»©c và cá»£ nhá»ng quan chá»©c Cá»™ng Sá»n công khai nói lên nhiá»u. Xin ghi láºi ít Ä°á»u:

Vá»• thu há»“i Ä°á»t: - Ông Lê Huy Ngá»•, nguyên Bá»™ TrÆ°á»Ýng Bá»™ Nông Nghiá»t & Phát Triá»n Nông Thôn, trong cuá»™c “Há»™i Tháºo NgÆ°á»i Dân Nông Thôn Trong Quá Trình Công Nghiá»t Hóa” Ä°ã nhá»n Ä°á»nh: *Cách thu há»“i Ä°á»t hiá»n nay há»u nhÆ° là tÆ°á»c Ä°oáºit.* Má»™t chá»_ ký cá»§a chính quyá»n tá»%nh Hà Tây, hÆ°n 200 ha Ä°á»t thuá»™c loáºi “bá»• sôi ruá»™ng má»t” Ä°Æ°á»c giao cho Công Ty CP Tuá»n Châu làm khu du lá»ch giáºi trí, ngÆ°á»i dân há»u nhÆ° má»t trá»ng. Chuyá»n tÆ°Æ°ng tá»± nhÆ° vá»y xá»y ra á»Ý nhiá»u nÆ°i. NgÆ°á»i dân á»Ý Ä°á»“ng bá»ng sông Cá»u Long than: “Làm ngày nào biá»t sá»ng ngày Ä°ó, chá»%o biá»t còn mÆ°i Ä°á»n trứng sá»' Ä°á»™c Ä°á»c”.(*Tiasang.com/177.08, Xá»đá»ng nông thôn phát triá»n bá»n vá»ng*)

- Luáºt sÆ° Pháºim Duy NghÄ°a, trong bài Nông Thôn, Nông Dân Tá»« Góc Nhìn Sá»Ý Há»u, Ä°ã viáºit: “TrÆ°á»c nhá»ng ánh má»t thêm khát tài nguyên cá»§a các ông chá»§ tÆ° bá»n và sá»± im lá»ng cá»§a ngÆ°á»i có quyá»n, Ä°ôi khi ngÆ°á»i ta lá»ng tránh bàn vá»• Ä°á»• tài này (Dân cày có ruá»™ng). Song càng lá»ng tránh, Ä°Æ°n thÆ° khiáºu náºi nhà Ä°á»t càng chá»“ng chá»t. HÆ°n 80% trong sá»' gá»n 2 vá»n Ä°Æ°n thÆ° khiáºu náºi cá»§a cá»- tri gá»-i tá»i các cÆ° quan và Ä°áºi biá»fu dân cá»- có ná»™i dung liên quan Ä°á»n quyá»n tài sá»n nhà Ä°á»t, Ä°á»n bù, giáºi tá»•a khi chuyá»n Ä°á»i Ä°á»t ruá»™ng thành Ä°á»t kinh doanh là má»m má»ng cho vô sá»' vá»% “khiáºu kiá»n tá»p thá»f” lan dá»n tá»« thôn quê lên thành thá»c. Chá»ng cá»n tá»n kém Ä°á»u tra, chá»%o tá»t máy Ä°á»u hòa, má»Ý cá»-a sá»• và nhìn ra cái oi bá»©c cá»§a xá»© nhiá»t Ä°á»i, quan chá»©c nÆ°á»c ta sáºi cá»m nhá»n Ä°Æ°á»c cái nóng tá»« quyá»n sá»Ý há»u ruá»™ng Ä°á»t Ä°ôi khi áp sát cá»ng chính quyá»n”.(*Tiasang.com/2/7/08*)

- Ông Trá»n Tiáºi n DÄ°ng, trong bài Nông Dân Trong CÆ°n Há»ng Thá»y Thu Há»“i Ä°á»t, Ä°ã viáºit: “Lúc này á»Ý Viá»t Nam cá»© bÆ°á»c chân vá»• các vùng nông thôn quanh các Ä°ô thá»c, Ä°âu Ä°âu cÄ°ng thá»y cá»m bá»ng qui hoáºich giáºi tá»•a. Nhà nÆ°á»c Cá»™ng Sá»n trong cÆ°n cuá»“ng cháºi theo các chá»%o tiêu phát triá»n công nghiá»t Ä°ã thá»£ ná»i cho các tá»%nh tha há»“i lá»p dá»± án ký káºit Ä°á»u tÆ°. Cá»© nhìn vào bá»n Ä°á»“ các khu công nghiá»t, các dá»± án phát triá»n Ä°ô thá»c cao cá»p… thì sáºi thá»y cá»£ nÆ°á»c Ä°ang bá»c xé rách tan hoang ra sao. *Không ai có thá»f thá»ng kê háºit có bao nhiêu hectares bá»• biá»fn Ä°ã bán sáºich cho các công ty du lá»ch nÆ°á»c ngoài, ngÆ°á»i ta chá»%o nghe ngÆ° dân than thá»Ý, Ä°á»n cá»£ nhá»ng làng chài heo hút, há»• cÄ°ng không còn chá»— Ä°á»f Ä°á»u thuyá»n. Má»™t nhà báo có thá»» hành nhá»•*

ká»f rá»ng, má»™t lá»n anh Ä'Æ°á»£c má»i miá»...n phí Ä'i Äfn, Ä'i chÆji, Ä'i tham quan các công trình du lá»ch ven biá»fn lá»™ng lá»y, nhÆ°ng anh không thá»f viá»t, mà có viá»t cÄ©ng không Ä'Æ°á»£c Ä'Äfnng vá»• chuyá»fn các ông chá»§ này Ä'á liên ká»t vá»i các quan tham Ä'á»a phÆ°Æjng sang Ä'oá»t Ä'á»t Ä'ai cá»§a IÆ°Æjng dân vá»i giá rá» má»t ra sao”. (Nguoiviet online/04/24/08) Trong cuá»™c há»™i thá»£o vá»• chá»§ Ä'á» “Công Tác Qui Hoá»ich Sá»- Dá»¶ng Ä'á»t Nông Nghiá»¶p và Chính Sách Pháp Luá»t Vá»• Sá»- Dá»¶ng Ä'á»t Trong Tình Hình Hiá»fn Nay” do vÄfn phòng Quá»c Há»™i và Bá»™ Tài Nguyên Môi TrÆ°á»•ng tá»• chá»©c tá»j Sài Gòn (6/9/08), lá»n Ä'á»u tiên Ä'á»j biá»fu Quá»c Há»™i nhìn nhá»n nhá»ng sá»± thá»±c Ä'á»u lòng:

- **Ông Trá»n Thá»£ VÆ°á»£ng**, á»y viên á»y Ban ThÆ°á»•ng Vá»¶ Quá»c Há»™i cho biá»t: Ká»t quá»£ khá»£o sát gá»n Ä'ây cho thá»y, khoá»ng 80% khiá»u ná»j, tá»' cáo cá»§a ngÆ°á»•i dân liên quan Ä'á»n Ä'á»t Ä'ai, thá»m chí có nÆji tá»• lá»¶ này là 90%. - **Bà Nguyá»...n Thá»** < **Bá»ich Mai**, Ä'á»j biá»fu Quá»c Há»™i tá»%nh Tây Ninh, nhá»n xét: Giá Ä'á»t theo quy Ä'á»nh hiá»fn hành không Ä'á»ng bá»™, chá»% cách nhau má»™t con mÆ°Æjng, nhÆ°ng giá Ä'á»t á»Y vá»« trí Sài Gòn giá cao hÆjn nhiá»•u so vá»i giá Ä'á»t á»Y vá»« trí thuá»™c Tây Ninh. Vì má»—i nÆji má»™t kiá»fu nên ngÆ°á»•i dân không Ä'á»ng tình. Thu há»i Ä'á»t là Ä'á»¶ng Ä'á»n sinh ká»£, nhÆ°ng má»™t sá»' Ä'á»a phÆ°Æjng Ä'á»n bù theo kiá»fu ban Äjfn. - **Ông Nguyá»...n Há»u NhÆjn**, Ä'á»j biá»fu Quá»c Há»™i tá»%nh Ä'á»ng Thá»p nhá»n Ä'á»nh: Chính sách bá»i thÆ°á»•ng khi thu há»i Ä'á»t chá»% má»i chú trá»ng Ä'á»n thiá»t há»j trÆ°á»c má»t vá»• vá»t chá»t. Còn Ä'á»i sá»ng, viá»t làm cá»§a ngÆ°á»•i dân vá»• lâu dài ra sao chÆ°a Ä'Æ°á»£c quan tâm Ä'úng má»©c. Có trÆ°á»•ng há»p thu há»i Ä'á»t chá»% nhá»±m Ä'á»f giao cho doanh nghiá»¶p kinh doanh, nhÆ°ng má»™t sá»' nÆji lá»j nói dá»i là Ä'á»f thá»±c hiá»fn các má»¶c tiêu quá»c phòng an ninh Ä'á»f Ä'á»n bù vá»i giá thá»p nên giá bá»i thÆ°á»•ng bá» sai lá»¶chngÆ°á»•i dân gá»n nhÆ° má»t trá»ng. - **Ông Trá»n Thá»£ Ngá»c**, Thá»© TrÆ°á»•ng Bá»™ Tài Nguyên Môi TrÆ°á»•ng xác nhá»n: Má»—i nÄfm quá» Ä'á»t nông nghiá»¶p á»Y Viá»t Nam má»t thêm 50.000 héc ta. TÆ°Æjng Ä'Æ°Æjng 400.000 Ä'á»n 500.000 tá»n IÆ°Æjng thá»±c, á»£nh hÆ°á»¶ng Ä'á»n hàng trÄfm ngàn ngÆ°á»•i dân. Má»™t trong nhá»ng nguyên nhân khiá»u quá» Ä'á»t nông nghiá»¶p càng ngày ít là do thiá»u quy hoá»ich vùng. Tá»%nh nào cÄ©ng muá»n làm khu công nghiá»¶p này, khu Ä'ô thá» ná»• Ä'á»f thu hút Ä'á»u tÆ°. - **Vá»• chuyá»fn này, ông Nguyá»...n Há»u NhÆjn phê phán:** Do chá»y theo các chá»% sá»' tÄfnng trÆ°á»•ng nên muá»n Ä'á»y nhanh tá»c Ä'á»™ Ä'ô thá» hóa, công nghiá»¶p hóa, nhÆ°ng không có quy hoá»ich, cuá»i cùng xá»y ra tình trá»ngchá»§ Ä'á»u tÆ° chá»% Ä'á»u thì chính quyá»n Ä'á»a phÆ°Æjng thu há»i Ä'á»t á»Y Ä'ó. Bá»t ká»f há»u quá»£ là quá» Ä'á»t nông nghiá»¶p vÆji Ä'i nhanh chóng. Má»t sinh ká»£, hàng triá»fu nông dân gá»p Ä'á»§ thá»© khó khÄfn. Ä'ó là chÆ°a ká»f tình trá»ng phát triá»fn các khu công nghiá»¶p trong khu vá»±c sá»£n xuá»t nông nghiá»¶p Ä'á» khiá»n môi trÆ°á»•ng bá» ô nhiá»...m trá»m trá»ng. (Nguoi-viet online/09/07/08) **Vá»• bá»i thÆ°á»•ng và khiá»u kiá»fn. Xin ghi lá»j ít chuyá»fn bá»i thÆ°á»•ng thu há»i Ä'á»t:**

Ná» Ä'á»j
diá»...n Song Chi - **Ná» Ä'á»j diá»...n Song Chi** trong bài “Nhá»ng Sá»± Im Lá»ng Ä'á»ng Sá»” viá»t: “Nhá»ng ngÆ°á»•i nông dân nghèo tá»« nhá»ng vùng nông thôn xa xôi lá»n lá»™lên thành phá»' Sài Gòn, Ä'em theo nhá»ng tá»• Ä'Æjn khiá»u kiá»fn Ä'á»t Ä'ai bá»« chiá»m Ä'oá»t hoá»c ép bán vá»i giá Ä'á»n bù giá»i tá»•a rá» nhÆ° cho, má»—i mét vuông giá chá»% tÆ°Æjng Ä'Æ°Æjng vá»i 4 tô phá»Y, sau Ä'ó lá»j Ä'Æ°á»£c nhá»ng ká» khác bán lá»j vá»i giá vài triá»fu Ä'á»ng và nhiá»•u lá»n hÆjn ná»a. Nhá»ng lá» Ä'Æjn trong tay há»• nhàu nhÄ©, Ä'á»m má»« hôi và cá» nÆ°á»c má»t. Há»• cá»© viá»t ngá»i Ä'á»y há»t ngày này qua ngày khác, Äfn bá»• ngá»§ bá»¶i, mòn má»i hy vá»ng có ai Ä'ó giá»i quyá»t cho. Rá»i không ai giá»i quyá»t cá»£. Lá» Ä'Æjn lá»j Ä'Æ°á»£c trá»£ lá»j vá»i lý do khiá»u kiá»fn vÆ°á»£t cá»p, Ä'em vá»• tá»%nh giá»i quyá»t. Tá»%nh lá»j trá»£ vá»• huyá»fn, huyá»fn lá»j trá»£ vá»• xä là nÆji chính quyá»n Ä'á» trá»±c tiá»p thi hành lá»fnh giá»i tá»•a, cÆ°á»jng chiá»m Ä'á»t Ä'ai cá»§a há»•”. (Doi-thoi.com/9/7/08)

- **Luá»t sÆ° Trá»n Lâm** trong bài “Luá»t Ä'á»t Ä'ai và Tam Nông” viá»t: “Chá»« Dá»u sau cá»£i cách ruá»™ng Ä'á»t Ä'Æ°á»£c làm chá»§ ruá»™ng Ä'á»t, vào há»p tác xä chá»« má»t ruá»™ng, há»p tác tác xä tan vá»j chá»« Ä'Æ°á»£c tá»jm cá»p ruá»™ng, thành ra ná»-a có ná»-a không. Rá»i Ä'á»£ng tuyên bá»' ruá»™ng Ä'á»t là cá»§a toàn dân, có ngÆ°á»•i lá»j nói “Ruá»™ng Ä'á»t là cá»§a cán bá»™”, cá»£ hai câu khác chá»nh nhÆ°ng cùng má»™t nghÄ©a. Nhá»« lá»j “Ä'á»t cá»§a vua chúa, Ä'á»t cá»§a làng” là thá»£ Ä'ó! Cái tá»« “Thu há»i” cÄ©ng là nhÆ° vá»y!... Ä'á»t “thu há»i” Ä'á»n bù 23 triá»fu 1 sào (360m2), thá»£ rá»i Ä'ó, vá»½, lên dá»± án, rá»i bán, rá»i mua: 15, 20 triá»fu/m2, thá»£ là công an và

dân xô xát. Tá»± Á'ía»fn thêm má»™t tá»« má»»i “dân oan”; công an thêm má»™t niá»t m vá»¥ má»»i: “Bá»£o vá»¥ nhà Á'á»\$u tÆ°”. (Doi-thoai.com/9/15/08) **Vá»• dân oan và khiá»u kiá»t n.**

Dân oan khiá»u kiá»t n

Quyá»n Á'á»™c trá»« vá»»i chá»¿ Á'á»™ vô luá»-t, tham nhÁ»ng

và sá»± tàn ác Á'ã tá»o nên thá»m trá»ng dân oan. Thá»m trá»ng này sá»½ gia tÁ»ng theo thá»i gian, vì Á'á»t là tài sá»n cá»\$a Á'á»ng (nhân danh hai chá» nhân dân tá»ng thá»f trá»«u tÆ°á»ng, chá»© không có nhân dân cá thá»f mà chá»% Á'á»ng viên là hiá»t n há»-u cá thá»f) Á'á»f Á'á»ng viên tá»± do làm Á»n vá»»i tÆ° bá»n, mà chÆ°Æ»ng trình Á'á»\$u tÆ° nào (nhà máy, khu du lá»ch, sân golf, khu Á'ô thá»«…) Á'á»•u có phá»n chia chác. Tham quá tá»i má»t, nên má»»i có hiá»t n tÆ°á»ng chá»\$ tÆ° bá»n chá»% Á'âu, quan Cá»™ng Sá»n thu Á'á»t á»Ý Á'ó, má»»i có loá»i trách niá»t m “Niá»t m vá»¥ cá»\$a chúng tôi là phá»i phá»\$ kín khu công niá»t m” mà Luá»-t sÆ° Trá»n Lâm, trong bài Á'ã dá»«n, Á'ã nhá»c lá»i lá»i tuyên bá»' cá»\$a má»™t quan Á'á»\$u tá»»nh vá»»i câu há»•i: Vá»-y có tính Á'á»¿n hiá»t u quá»t tá»t hay xá»u sau này? Luá»-t sÆ° Lâm há»•i nhÆ° thá»¿, còn chúng tôi thì coi Á'ó nhÆ° má»™t thá»© niá»t m vá»¥ vui dá»-p nông dân Á'á»f tá»o ra nguá»n dân oan. Tá»« thá»-p niên 1990 Á'á»¿n nay, dân oan và khiá»u kiá»t n Á'ã trá»Ý thành má»™t phá»n lá»ch cá»- cá»\$a chá»¿ Á'á»™ xá há»™i chá»\$ nghÁ»a Viá»t Nam tá»« vô sá»n tiá»¿n lên tÆ° sá»n. Vì là má»™t phá»n lá»ch cá»- phá»n lá»i chá»¿ Á'á»™ nên khó có thá»f Á'á»c IÆ°á»ng sá»' dân oan mà chá»% thá»¥y là hàng ngày, hàng tháng… lá»p lá»p dân oan IÆ°á»t kéo Á'á»¿n trá»¥ sá»Ý tiá»¿p dân tá»»nh, thành phá»', quá»c há»™i, dinh chá»\$ tá»ch, dinh thá»\$ tÆ°á»ng, dinh tá»ng thanh tra…trÆ°Æ»ng biá»fu giá»- tá»' cáo Á'ích danh nhá»ng ông quan tá»i Á'á»a phÆ°Æ»ng: Bí thÆ°, chá»\$ tá»ch tá»»nh, huyá»t n, xá»… cÆ°á»p nhà, cÆ°á»p Á'á»t và xin các quan trên Á'ên trá»•i soi xét, cá»©u giúp. NhÆ°ng bao lâu nay, dân oan Á'ã ít khi tá»i giá»n Á'Æ°á»c cá»ng dinh quan, vì bá»« lá»±c IÆ°á»ng công an nhân dân ngÁ»n cá»n xua Á'uá»•i. TrÆ°á»c má»t nhá»ng ông quan vô sá»n thì Á'ây là Á'am ngÆ°á»•i gây rá»i má»t trá»-t tá»±, nhÆ°ng không thá»f bá»• tù và bá»n bá»•, vì quá niá»•u mà trong Á'ó Á'a sá»' là gia Á'inh Á'ã Á'i theo Á'á»ng Cá»™ng Sá»n, Á'i theo Má»t Trá»n Dân Tá»™c Giá»i Phóng, nên Á'ã dùng sách “Thá»i Gian và Trá»i Á'á»t” Á'á»f trá»ng trá»« dân oan, vì chá»c rá»ng sá»± kiá»t n sá»©c, cá»¿n tiá»•n và bá»t n tá»-t cá»\$a dân oan sá»½ giúp há»• Á'Æ°a nhá»ng lá»p sóng khiá»u kiá»t n ra biá»fn Á'ông. Cá»© nhìn vào hàng triá»t u nông dân Á'ang tiá»¿p tá»¥c má»t Á'á»t và bá»« giá»t qua bên lá»• ná»•n kinh tá»¿ thá»« trÆ°á»ng xá há»™i chá»\$ nghÁ»a sá»½ nhá»n rõ sá»' phá»n dân oan Á'i khiá»u kiá»t n. **E. Nông dân Viá»t Nam ngày nay.** Má»¥y tháng qua, vá»n Á'á»• tam nông Á'Æ°á»c Á'á»ng và báo chí quan tâm, nên Á'á»•i sá»ng cá»\$a nông dân Á'ã Á'Æ°á»c chính thá»©c phÆ»i bày niá»•u phá»n. Chúng tôi xin tóm tá»t thá»±c trá»ng Á'ó nhÆ° sau:

1. Nghèo và lá»c há»-u. - Ông Thành Trung trong bài “Hãy nghÁ» tá»»i miá»¿ng cÆ»m cá»\$a dân nghèo” cho biá»¿t vá»• tá»ng quan, “theo Ngân Hàng Thá»¿ Giá»i, Viá»t Nam có 13.5 triá»t u ngÆ°á»•i sá»ng nghèo khá»•, trong Á'ó có 5-6 triá»t u ngÆ°á»•i nghèo IÆ°Æ»ng thá»±c. CẢ»n cá»© vào ngÆ°á»ng nghèo má»»i do Bá»™ Lao Á'á»™ng ThÆ°Æ»ng Binh và Xã Há»™i quy Á'á»«n nĂ»m 2006 thì má»©c thu ná»-p 260.000 Á'á»ng/ngÆ°á»•i/tháng á»Ý thành thá»« bá»« coi là nghèo, còn á»Ý vùng nông thôn thì con sá»' này là 200.000 Á'á»ng. Theo Á'á»c tính cá»\$a Viá»t Nam Khoa Há»•c Xã Há»™i, hiá»t n nay có 7 triá»t u nông dân không có Á'á»t canh tác và tình trá»ng này sá»½ tiá»¿p diá»...n khi dân sá»' ngày càng tÁ»ng kéo theo sá»©c ép vá»• viá»t c làm trong nông niá»t m” (Doi-thoai.com/26/2/08)

- Ông Nguyá»...n Huá»t Chi trong bài “Má»¥y chá»- “cÆ° trá»n lá»c Á'á»o” và vá»n Á'á»• hòa giá»%á»i – hòa há»p dân tá»™c” viá»¿t: “Khoá»ng 60-70% nông dân lâm cá»n nh bá»n hàn, tá»t hÆ»n trÆ°á»c vì há»• Á'ã làm không Á'á»\$ Á»n lá»i sá»ng trong má»™t môi trÆ°á»ng Á'á»™c há»i và ngày càng bá»« thu há»p” (Talawas/11/6/07)

Á'ó là nhá»ng con sá»' tá»ng quát, còn Á'i vào cá»¥ thá»f thì á»Ý miá»•n Nam, ngoài cái nghèo cá»\$a Khánh Bình Tây (Cà Mau) Á'ã nói trên, xin ghi thêm ít Á'ía»•u cá»\$a nhà báo Võ Á'á»c Danh qua cuá»™c nói chuyá»t n vá»»i

Niá»m Tin Viá»t Nam

<http://www.niemtinvietnam.net/dacsan>

phóng viên báo NgÆ°á»i Ä°ô Thá»t, Nguyá»...n Thá»t Ngá»c Há»i:Phóng viên: Anh giá»t nhía»u vá» nông dân, giá»y anh thá»y Ä°á»i giá»ng há» có khá lên? Không giá» há» không Ä°Æ°á»Æc hÆ°á»Yng giá»Æi gì (dù ít hÆ°jn) trong giá»Tm c chuyá»fn Ä°á»i kinh tá» và phát triá»fn Ä°á»Æt nÆ°á»c?Nhà báo Võ Ä°á»c Danh: Nông thôn nghèo hÆ°jn. XÆ°j xác. Chá»t thá»- Ä°i má»Tm tá»Sn. Ra khá»i Ä°Æ°á»ng nhá»±a là nhà không ra nhà, ngÆ°á»i không ra ngÆ°á»i, bá»Sn cùng tá»fm tá»i. Tôi Ä°ã có làm phim tài liá»t giá»t rá»«ng U Minh. Cá»Ænh con nít má»t mây giá»±n vá»±n Ä°fn chuyá»i giá»Tm c thay cÆ°jm, khán giá»Æ không cá»Sm Ä°Æ°á»Æc nÆ°á»c má»t. Miá»n Tây thì nhá»ng ngÆ°á»i không nhà cá»-a, giá»ng trên ghe giá»ng câu thì nhía»u.

(viet-studies.info/NTNgoncHai_VoDacDanh.htm/11/1/2008) Ä°ó là cái nghèo, giá»c há»-u á»Y nông thôn miá»n Nam, còn á»Y miá»n Bá»c thì Nam Ä°an trong bài “Lúng giá»ng là lung giá»ng Ä°Æ°j” Ä°ã ghi giá»i cá»Ænh nghèo á»Y làng Diá»m tá»%nh Bá»c Ninh nhÆ° sau: “Xe Ä°á»— á»Y Ä°á»Su làng. Hai Ä°á»@a bé khoá»ng 4, 5 tuá»i Ä°ang giá»i chÆ°j thÆ°j thá»n bên thá»m nhà tò mò nhìn chúng tôi. Má»Tm Ä°á»@a á»Y trúa»ng khoe bá»ng giá» tay chào giá»i cÆ°á»i há»n nhien. Hai bên Ä°Æ°á»ng làng là nhá»ng ngôi nhà giá»Æp giá»i, tá»i và CÁ» cá»¹. Giá»c giá»t Ä°Æ°á»ng, rÆ°jm giá»i Ä°Æ°á»Æc bá» giá»i tá»«ng bá» Ä°á»f phÆ°j. NgÆ°á»i ta còn phÆ°j rÆ°jm trên các mái nhà. Nhìn Ä°âu CÁ»ng thá»y rÆ°jm giá»i, trÆ°á»c sân má»—i nhà có má»Tm tá»á»¥ chá»Æt cao. Tháng này Ä°ang vào ngày mùa, giá»i ngÆ°á»i Ä°á»u bá»n giá»Tm n giá»t hái nên Ä°i giá»t quã»ng Ä°Æ°á»ng tôi không thá»y bóng dáng các thanh niên. Phân trâu bò vÆ°Æ°ng vãi trên Ä°Æ°á»ng. Phá»ng phá»Æt trong không khí mùi phân á»Æi, mùi rÆ°jm giá»i, mùi Ä°á»ng Ä°á»Æt, mùi ná»ng giá»… tá»Æt cá»Æ tá»ng há»Æp giá»i thành má»Tm tá»m mùi giá»Æt Ä°á»c trÆ°ng: “Mùi thôn dã” cá»Sa Ä°á»ng quê Bá»c Viá»t. CÁ»ng là nông thôn nhÆ° nhau, nhÆ°ng khá»@u giá» cá»Sa tôi cho giá»t mùi thôn dã này khác há»n giá»i cái mùi mà tôi Ä°ã giá»p á»Y Ä°á»ng ruá»Tm ng các tá»%nh Nam bá»Tm. Loa phát thanh chÆ°Æ°ng trình tin tá»@c, thá»i giá»± trong ngày vang vang trên cao, loáng thoáng nhá»ng tá»« “chá»%o tiê»”, “nÄ°fn giá»Æt” Ä°Æ°á»Æc giá»p Ä°i giá»p giá»i nhía»u giá»Sn. Má»Tm ngÆ°á»i Ä°àn bà ná»ng nhá»c kéo giá»c xe cút kít Ä°óng thùng giá»— chá»Æt Ä°á»y rÆ°jm giá»i, sau xe có má»Tm tá»ng bé Ä°á»@y giá»p má»¹, hai má»¹ con bá»á»c chá»-m tá»«ng bá»á»c, lÆ°ng gò giá»ng, nhá»ng ngón chân bá»u giá»i cá»' bá»m giá»y má»t Ä°Æ°á»ng trÆ°jn, giá»c giá»c nón lá che giá»Æp tá»Sm má»t cá»Sa chá»t.

Tôi có cái cá»Æm giá»c thá»i gian trong ngôi làng này CÁ»ng giá»« Ä°á»« giá»ng yên nhÆ° dòng nÆ°á»c cá»Sa con sông Ä°uá»ng giá»u nay. Má»Tm tá»@ thá»i gian giá»y giá»t ná»ng ná» nhÆ° sau má»Tm cÆ°jn say mà con ngÆ°á»i không giá»n giá»i giá»t giá»y. Quang cá»Ænh trong má»t tôi là má»Tm tá»hiá»fn thá»±c không Ä°á»i cá»Sa nông thôn miá»n Bá»c Viá»t á»Y Ä°á»Su giá»i cá»- trÆ°á»c mà tôi Ä°Æ°á»Æc xem qua phim á»Ænh. Yên bình nhÆ°ng trá»Sm giá»n. Và nghèo, nghèo quá! Tôi cá»Æm thá»y giá»Æn trên da mình nhá»ng giá»n giá»i se giá»t qua cánh Ä°á»ng giá»u mùa Ä°ông giá»nh trong màn mÆ°a chùng hiu giá»t.

“Ä°á»ng giá»u giá»i giá»ng giá»i…” (ThÆ°j Hoà»ng Cá»Sm). (Talawas/10/3/08)

2. Giá»ng dÆ°á»i giá»± Ä°e giá»a. Phá»Æi giá»ng trong cá»Ænh nghèo, nhÆ°ng ngÆ°á»i nông dân còn bá» nhía»u thá»@ Ä°e giá»a bao quanh: Thá»@ nhá»Æt là sÆ°u cao giá»c giá»n giá»ng:

Tháng 10 nÄ°fm 2007, chính quyá»n công bá»' bá» giá» tá»ng cá»Tm ng 340 giá»i giá»t phí (thuá»c) và há»@a há»¹n giá»½ miá»...n các khoá»n thu giá» tá»y giá»Æi, an ninh giá»c phòng, chá»ng bão giá»Æt, xây giá»±ng Ä°iá»fn, Ä°Æ°á»ng, trÆ°á»ng, giá»im. Giá»i con giá»' 340 giá»i phí cùng má»Tm tá» giá»t giá»t phí khác, có giá»½ khó có giá»f hình dung Ä°Æ°á»Æc là nông dân phá»Æi Ä°óng bao nhiêu giá»i thuá»c và khi miá»...n giá»y trÄ°fm thá»@ thuá»c này thì còn phá»Æi Ä°óng bao nhiêu giá»i thuá»c ná»a. Má»Tm tá» bát giá»i trá»n Ä°á»" thuá»c khóa! Thu ra sao và giá»fm soát giá»c nào? Khi chính quyá»n Viá»t Nam công bá»' bá» giá» 340 giá»i phí, Ä°ài Phát Thanh Tá»± Do (Radio Free Asia) có liên giá»c trá»±c giá»p má»Tm tá» giá»' nông dân á»Y miá»n Nam Ä°á»f tìm giá»fu tình hình thá»±c tá» giá» các khoá»n thuá»c, phí mà há» phá»Æi Ä°óng hàng nÄ°fm thì giá»i ngÆ°á»i Ä°á»u chung má»Tm tá» tâm giá»ng vô cùng bá»@c giá»c giá»i câu: “Ä°óng nhía»u giá»m. Má»—i nÄ°fm Ä°óng tù»m giá»t và không giá»Æt Ä°âu mà giá»f. Ä°óng hoà»”. Chuyá»fn thuá»c giá»i giá»m, nên ngÆ°á»i dân dùng giá»ng “tù»m lum”, còn ông VẢ» Trá»ng Khá»Æi trong bài “Thá»±c giá»ng chính sách phát triá»fn nông thôn giá»fn nay”, khi phê phán nhá»ng nhà giá»ch Ä°á»«nh chính sách Ä°ã làm theo ý thích chá»§ quan mà không CÁ»fn cá»@ trên nghiên cá»@

thá»±c tiá»...n, không nhìn vào cuá»™c sá»ng cá»sa ngÆ°á»i dân, nên má»i tá»o ra thá»m ká»ch “Má»™t há»jt thóc gánh 40 khoá»n phí”. Ông Khá»i chá»%o dá»n cái tên bài phóng sá»± mà không nói rõ chi tiá»t, nhÆ°ng con sá»' Ä°ó cho thá»y rõ tiá»t “tùm lum” Ä°áng sá»£ cá»sa nông dân. **Thá»© nhì là sá»± áp chá»£:** Ä°á»f thá»y cá»n sá»ng này, xin dá»n ít lá»i cá»sa nông dân theo bá»n tin “Nông dân bá»©c xúc vì phá»i gánh chá»u hàng trÄ°m khoá»n thuá»£ phí khác nhau” cá»sa Ä°ài RFA (12/6/07): - **Bà Sá»£u, thuá»™c tá»nh Long An, nói:** “á»ž khu vá»±c này Ä°á»u là dân nghèo không à, má»n ngày nào Ä°fn ngày ná»y. Thì bây giá»• tá»i khoá»n Ä°óng tiá»n mà không có cÄ°ng phá»i chá»y, không có thì nó má»i”

- **Má»™t nông dân á»Y Tiá»n Giang nói:** “CÄ°ng muá»'n lá»m chá»©, nhÆ°ng giá»• Ä°âu có ai dám nói. Nói ngÆ°á»i ta không có nghe Ä°âu. Nó chá»%o có cá»m Ä°Æ°á»£c tiá»n thôi. CÄ°ng nhÆ° mình bá»©c xúc vì Ä°óng nhiá»u tiá»n quá thì mình cÄ°ng nói lên. Mà mình nói lên thì nó nói sao mình chá»ng Ä°á»'i, vá»y Ä°”.

- **Má»™t nông dân á»Y Long An nói:** “NgÆ°á»i dân há»'i nào tá»i giá»• chá»u quá nhiá»u cái Ä°au khá»•. Nghe Ä°á»t nÆ°á»c hoàn toàn giá»i phóng mà ngÆ°á»i dân chÆ°a Ä°Æ°á»£c quyá»n gì tá»± do há»t, chÆ°a Ä°Æ°á»£c quyá»n làm chá»£ cái gì há»t. Cái gì cÄ°ng thuá»£ má, quá»¹, quá»¹ này quá»¹ kia Ä°á»£ thá»©, ngÆ°á»i dân chá»u má»i má»t. NgÆ°á»i dân mong muá»'n sá»± miá»...n giá»m nhÆ° thá»£ nào vá»• Ä°á»a phÆ°Æ°ng phá»i làm sao cho cán bá»™ nó thông suá»'t, chá»u cán bá»™ rá»t là Ä°fn hiá»p dân”. **Thá»© ba là lo má»t Ä°á»t:**

Dân oan khiá»£u kiá»†n

Viá»†c nhà nÆ°á»c thu há»'i Ä°á»t cho

khu công nghiá»†p, khu du lá»ch, khu Ä°ó thá»ch, sân golf… trên khá»p nÆ°á»c Ä°ã trá»Y thành má»i lo cá»sa nông dân. Ä°á»f thá»y cá»f má»i lo Ä°ó, xin trích ít Ä°iá»u trong bài “Má»t Ä°á»t, má»t cá»£ cÆ° nghiá»†p” cá»sa Ä°á»©c Ká»£ - Phong Cá»m: “NÄ°m 1998, khi quá»c lá»™ 1 A chá»y qua Ä°á»a phá»n Bá»c Ninh hoàn thành và Ä°Æ°a vào sá»- dá»ng cÄ°ng là thá»i Ä°iá»fm má»Y Ä°á»su cho quá trình công nghiá»†p hóa cá»sa tá»nh này. Lúc Ä°ó, hàng chá»c xã Ä°Æ°á»£c á»y Ban Nhân Dân tá»nh Bá»c Ninh chá»n Ä°á»f xây dá»ng các khu công nghiá»†p, khu Ä°ó thá»ch. Và Ä°Æ°Æ°ng nhiên, viá»†c thu há»'i Ä°á»t nông nghiá»†p vá»i diá»†n tích không nhá»• cÄ°ng diá»...n ra rá»m rá»™. Hiá»†n nay trá»f sá»Y công ty, nhà máy, xí nghiá»†p má»c lên khá»p nÆ°i. Tá»c Ä°á»™ Ä°á»t Ä°ai bá»ch thu há»p diá»...n ra nhanh Ä°á»n chóng má»t. Theo thá»ng kê cá»sa xã này, tá»c nÄ°m 1999 Ä°á»n nay, Hoàn SÆ°n Ä°ã bá»ch thu há»'i tá»i 260/390 ha Ä°á»t canh tác nông nghiá»†p Ä°á»f xây dá»ng các khu công nghiá»†p Tiên, Hoàn SÆ°n, Ä°á»i Ä°á»ng. Nhiá»u thôn trên Ä°á»a bàn xã diá»†n tích bá»ch thu há»'i lên tá»i 90 - 95%, thá»m chí má»™t sá»' há»™ không còn tá»c Ä°á»t Ä°á»f cá»m dùi.

Anh Ä°á»nh, má»™t nông dân á»Y thôn Ä°oài than thá»Y: Cá»£ nhà có 7 miá»†ng Ä°fn, chá»%o trồng chá»• vào 1 má»u ruá»™ng. Thá»£ mà nay gia Ä°nh tôi Ä°ã bá»ch thu há»'i tá»i 7 sào Ä°á»f cho các doanh nghiá»†p xây nhà máy. Vá»i 3 sào còn lá»i chá»c chá»n gia Ä°nh tôi sá»½ không Ä°á»£ Ä°fn. **Còn chá»ch Nguyá»...n Thá»ch Biá»fn,** thôn Giang Liá»...u ngá»m ngùi: Cá»£ nhà có 6 nhân khá»u vá»i 1.2 má»u ruá»™ng, nay Ä°ã bá»ch thu há»'i hÆ°n má»™t ná»-a. Tiá»n Ä°á»n bù (25 triá»†u/sào) Ä°ã nhá»n và tiêu há»t vào viá»†c xây nhà. Sá»' ruá»™ng còn lá»i vá»«a khó canh tác nên không thá»f thu hoá»ch má»—i vá»£ 3 triá»†u Ä°á»ng nhÆ° trÆ°á»c Ä°ây. Nghe nói, sá»' ruá»™ng này tá»i Ä°ây cÄ°ng sá»½ bá»ch thu há»'i ná»'t nên gia Ä°nh tôi Ä°ang rá»t lo, không biá»t nay mai sá»½ sá»ng bá»ng gi? Theo khá»£o sát cá»sa Sá»Y Lao Ä°á»™ng, ThÆ°Æ°ng Binh và Xã Há»™i Bá»c Ninh, viá»†c thu há»'i Ä°á»t cá»sa tá»nh này thá»i gian qua Ä°ã tác Ä°á»™ng Ä°á»n khoá»ng 43.000 há»™ dân (chiá»£m khoá»ng 20% sá»' há»™) vá»i khoá»ng 220.000 ngÆ°á»i bá»ch á»nh hÆ°á»Yng, tÆ°Æ°ng Ä°Æ°Æ°ng ¼ dân sá»' toàn tá»nh”. (Tienphong online/23/05/08)

Thá»© tÆ° là môi trÆ°á»ng ô nhiá»...m:

Sông Thá»ch Vá»£i bá»ch ô nhiá»...m ná»ng ná»•

Trên 10 nÄ°m qua, nông dân nhiá»u vùng Bá»c, Trung, Nam Ä°ã Ä°á»ng phá»i ná»n ô nhiá»...m môi trÆ°á»ng Ä°á»™c há»i. NhÆ°ng chá»%o má»y tháng qua, tá»c vá»£ công ty sá»-a chá»-a tàu biá»fn Hyundai Vinashin thá»£i hàng triá»†u tá»n há»jt nix thá»£i, dá»su nhá»'t, bá»£i bá»n, làm ô nhiá»...m môi trÆ°á»ng vùng biá»fn Khánh Hòa Ä°á»n vá»£ công ty Vedan há»y diá»†t sông Thá»ch Vá»£i… báo chí Viá»†t Nam má»i rá»™n lên nhá»ng bài phóng sá»± vá»• vá»n Ä°á»• ô nhiá»...m môi trÆ°á»ng và ngÆ°á»i dân má»i biá»t là khá»p Bá»c Trung Nam, á»Y Ä°âu cÄ°ng bá»ch ô nhiá»...m. Xin tóm tá»t má»™t sá»' sá»± viá»†c tá»c báo chí Viá»†t Nam nói vá»• tình cá»nh phá»i sá»ng vá»i ô nhiá»...m cá»sa ngÆ°á»i nông dân:- Ông Lãng Quân trong bài “Nông thôn, má»™t thùng rác Ä°á»p” cho biá»t nông thôn ngày nay nhà nÆ°á»c Ä°ã bá»• IÆ°i (hay Ä°á»ng lóa) Ä°á»f cho

nhá»ng con buôn vô nhân Á'á'io hoành hành. Vì thá'ç nông thôn Á'ã trá»Ỗ thành vùng Á'á'iet tiêu thá»¥ Á'á»§ các loá'ji hàng Á'á»™c há'ji: Vá»i thá»±c phá'©m thì Á'ó là nhá»ng loá'ji hàng sá'p há'çt há'jn sá»- dá»ng, hàng má»p má»• quá Á'át, hay hàng á'ç, hàng thá'ç, hàng lá»«a Á'á'eo. Vá»i thuá»c men thì Á'ó là nhá»ng loá'ji há'çt há'jn hay sá'p há'çt há'jn, ngÆ'á»i ta gá»i Á'ó là thuá»c “nhà quê”. (*vietimes.vietnamnet.vn*)

Ngoài thùng rác Á'á'p này, nông dân còn là ná'jn nhân cá»§a nhá»ng dòng sông Á'ã chá'çt hay sá'p chá'çt do nhá»ng công ty ngoá'ji quá»c và hàng chá»c ngàn công ty quá»c doanh cá»§a Á'á'Eng Cá»™ng Sá'çn thi nhau làm Á'fn vá»™i vấ (chá»% biá'çt lá'p nhà máy và dùng sông Á'á'f chuyên chá»Ỗ chá»t thá'ç cá»§a nhà máy) tàn phá mà nÆfm 2006, phúc trình cá»§a Liên Hiá»t Quá»c Á'ã cho biá'çt 10.000 cây sá»' sông ngòi á»Ỗ Viá»t Nam bá»« ô nhiá»...m nghiêm trá»ng bá»Ỗi các nhà máy sá'çn xuá»t Á'ã Á'á»• chá»t thá'ç cá»§a há'ji ra sông không qua khá»- lá»c. Á'ó là con sá»' tá»ng quát, còn bấ giá»• thì nhá»ng dòng sông Á'ó Á'ã Á'Æ'á»ç báo chí nêu tên nhÆ' sông Há»ng, sông Cá'ç, sông Á'áy, sông Nhuá»t, sông Lá»«, sông Sét, phá Tam Giang, nhá»ng sông há»" miá»n cao nguyên Kon Tum, Pleiku, sông Vàm Cá»• Á'ông, sông Á'á»ng Nai, sông Sài Gòn, sông Tiá»n, sông Há'-u… Quá nhiá»•u bài báo nói vá»• thá»±c trá'ng ô nhiá»...m cá»§a các dòng sông, nên á»Ỗ Á'áy xin ghi lá'ji má»y dòng sông tiêu biá»fu:

- Bài “Sông Nhuá»t - Á'áy ô nhiá»...m nghiêm trá»ng” trong Lao Á'á»™ng cuá»'i tuá'çn (9/12/07) Á'Æ'a tin: “Ká'çt quá'ç kiá»fm tra cho thá»y sông Tô Lá»ch, sông Lá»«, sông Sét chá'çy qua Hà Ná»™i Á'ã ô nhiá»...m nghiêm trá»ng. Vá»• nguyên nhân gây ô nhiá»...m, theo các cÆj quan chá»©c nÆng thì trên lÆ'u vá»±c sông Nhuá»t - Á'áy Á'ang có nhiá»•u nguá»n nÆ'á»c thá'ç gây nên tình trá'ng ô nhiá»...m nÆ'á»c sông mà chá»% tính riêng Hà Ná»™i Á'ã Á'óng góp 54% lÆ'á»çng nÆ'á»c thá'ç sinh hoá'çt cá»§a toàn khu vá»±c, tiá'çp Á'á'çn là Hà Tây vá»i 17%. Sá»' liá»t thá»ng kê cho thá»y toàn lÆ'u vá»±c Á'ang có khoá'çng 26.300 giÆ'á»ng bá»t nh (trong Á'ó Hà Ná»™i chiá'çm tá»i 47%) thuá»™c hÆjn 1400 cÆj sá»Ỗ y tá'ç, vá»i lÆ'á»çng nÆ'á»c thá'ç y tá'ç Æ'á»c tính khoá'çng hÆjn 10.000 m³/ngày và nÆ'á»c thá'ç bá»t nh viá»t không há»• Á'Æ'á»çc xá»- lý mà Á'á»• thá'çng vào các dòng sông. Á'á'çn nay toàn bá»™ lÆ'u vá»±c sông Nhuá»t - Á'áy có hàng ngàn doanh nghiá»t công nghiá»t, trong Á'ó Hà Ná»™i chiá'çm 67% sá»' cÆj sá»Ỗ. Hoá'çt Á'á»™ng cá»§a các cÆj sá»Ỗ này Á'ã phát sinh nhiá»•u chá»t thá'ç (rá'n, lá»ng, khí) gây ô nhiá»...m môi trÆ'á»ng. Ngoài ra trên lÆ'u vá»±c sông Nhuá»t - Á'áy Á'ang có tá»i khoá'çng 6, 70% dân sá»' toàn lÆ'u vá»±c sá'çn xuá»t nông nghiá»t Á'ang gây á'çnh hÆ'á»çng Á'á'çn môi trÆ'á»ng nÆ'á»c do sá»- dá»ng phân bón và thuá»c BVTV không Á'úng quy cách”.

- Bài “Viá»t Nam là má»™t quá»c gia thía'çu nÆ'á»c” Á'Æ'a tin: “Tá'ji há»™i thá'ç, Sá»Ỗ Tài Nguyên Môi TrÆ'á»ng tá»nh Á'á»ng Nai cho biá'çt má»™t thông tin rá»t Á'áng ngá'ji: Tá'ji má»™t sá»' khu vá»±c gá'çn Biên Hòa, nÆ'á»c sông có hàm lÆ'á»çng coliform vÆ'á»çt chuá'çn tá»« 186 Á'á'çn 920 lá'çn, có nÆj Á'á'çn 1860 lá'çn! Xem ra so vá»i sông Sài Gòn, sông Á'á»ng Nai cÁ'çng chá'çng “má'çnh khá»•e” hÆjn bao nhiêu. Nguyên nhân nào dá'çn tá»i tình trá'ng ô nhiá»...m nghiêm trá»ng há»t thá»ng sông Á'á»ng Nai? Các cÆj quan chá»©c nÆng cho biá'çt má»—i ngày sông Á'á»ng Nai phá'çi tiá'çp ná'çn khoá'çng 60.000 m³ nÆ'á»c thá'ç tá»« các cÆj sá»Ỗ sá'çn xuá»t phân bá»• trong 24 khu công nghiá»t t trên Á'á»a bàn tá»nh Á'á»ng Nai. Á'ó là chÆ'a tính lÆ'á»çng nÆ'á»c thá'ç tá»« các cÆj sá»Ỗ sá'çn xuá»t kinh doanh ngoài khu vá»±c công nghiá»t. Há'çu há'çt lÆ'á»çng nÆ'á»c thá'ç á'çy lá'ji thá'ç trá»±c tiá'çp mà chÆ'a qua xá»- lý. Tình hình trên sông Thá»« Vá'çi lá'ji á'çm Á'á'çm theo má»™t hÆ'á»çng khác: Á'ây là con sông ô nhiá»...m ná»t há»t thá»ng (cÁ'çng do phá'çi há»çng nÆ'á»c ô nhiá»...m tá»« các khu công nghiá»t dá»c hai bên bá»•) Á'á'çn ná»—i có cá'ç má»™t Á'óá'çn dài trên 10 km, tá»« há»çp lÆ'u Suá»'i Cá'ç - Thá»« Vá'çi Á'á'çn khu công nghiá»t Má»¹ Xuân Á'ã biá'çn thành Á'óá'çn sông chá'çt. Xét sÆj sÆj trên hai con sông lá»n thuá»™c há»t thá»ng sông Á'á»ng Nai là thá'ç. Còn trong tá»ng thá»f, toàn há»t thá»ng sông Á'á»ng Nai Á'á»•u má»—i ngày vá'çn phá'çi tiá'çp ná'çn khoá'çng 1.73 triá»t m³ nÆ'á»c thá'ç sinh hoá'çt. Trong lÆ'á»çng nÆ'á»c thá'ç khá»ng lá»" này, các chuyên gia xác Á'á»çnh có Á'á'çn 702 tá»çn cá'ç lÆj lá»-ng, 756 tá»çn COD, 421 tá»çn BOD5, nhiá»•u vi trùng gây bá»t nh và các tác nhân gây ô nhiá»...m khác. Dá»± kiá'çn Á'á'çn nÆfm 2010, há»t thá»ng sông

Ả•á»“ng Nai còn tiáº¿p nháº-n thêm khoáºng 1.54 triá»†u m3 nÆ°á»»c tháº£i công nghiá»†p vá»†i nhiá»•u cháº£t Ả•á»™c háº¿i, kim loáº¿i náº-ng…”. (Laodong online/2/7/08)

- **Ông Kiáº¿n Giang trong bài “CáºŞn ThÆ;:** Công khai bá»©c tá»- sông Háº-u” cho biáº¿t tháng 3/2008, há»™i tháº£o “Khoa há»•c phát triá»fn khu công nghiá»†p, khu cháº¿ xuáº£t khu vá»±c Ả•á»“ng báº±ng sông Cá»-u Long: Triá»fn vá»•ng và thách thá»©c”; tá»• chá»©c táº¿i Long An Ả•Æ°a ra con sá»‘ thá»ng kê: Ả•á»“ng báº±ng sông Cá»-u Long có 113 khu - cá»¥m công nghiá»†p vá»†i 12.757 doanh nghiá»†p sáº£n xuáº£t công nghiá»†p trên diá»†n tích khoáºng 24.000 ha Ả•á»¥t, má»—i nĂfm tháº£i 42.7 triá»†u m3 nÆ°á»»c tháº£i công nghiá»†p, 220.000 táº¥n rác tháº£i công nghiá»†p. Các khu công nghiá»†p này cáº¿nh sông Tiá»•n, sông Háº-u và Ả•áº¿n nay chÆ°a có khu công nghiá»†p nào có há»† thá»ng xá»- lý nÆ°á»»c tháº£i táº-p trung”. (Tienphong online/29/9/08)

3. TÆ°Æ;ng lai vô Ả•á»nh. Trong cái nghèo vá»†i Ả•á»•i sá»ng báº£t á»•n, ngÆ°á»•i nông dân nghÄ© gì vá»• nghá»• nông vá»†i xóm làng? Câu há»•i này khó có có thá»f tráº£ lá»•i má»™t cách rá»t ráo, nhÆ°ng có thá»f hiá»fu pháºŞn nào qua cuá»™c há»™i tháº£o vá»• tam nông và má»™t sá»‘ bài báo nói vá»• chuyá»†n tam nông là hiá»†n nay có nhiá»•u nông dân chán ruá»™ng, chán quê. **Nông dân làm lá»¥ng cá»±c nhá»•c, nhÆ°ng không Ả•á»§ sá»ng**

Vá»• chán ruá»™ng, hai nhà báo Ả•á»©c Káº¿ - Phong CáºŞm, trong bài “Làm quáºŞn quáº-t, má»—i ngày Ả•Æ°á»£c 1 bÆ; giáº¿o” giáº¿t: ‘Muôn Ả•á»•i nay, ngÆ°á»•i nông dân giáº¿n liá»•n vá»†i con trâu, cái cày, thá»-a ruá»™ng. Tháº¿ nhÆ°ng, vài nĂfm trá»Ỗ láº¿i Ả•ây, láº¿i không ít Ả•á»«a phÆ°Æ;ng trên cáº£ nÆ°á»»c, hiá»†n tÆ°á»£ng ngÆ°á»•i dân chán ruá»™ng “ly nông” và “ly hÆ°Æ;ng” ngày càng nhiá»•u. Riêng á»Ỗ Thái Bình, hiá»†n tÆ°á»£ng ngÆ°á»•i dân Ả•á»¥t lúa Thái Bình bá»• hoang hoáº-c tráº£ láº¿i ruá»™ng cho há»£p tác xã báº¿t Ả•á»§u diá»...n ra tá»« nĂfm 2003, nhÆ°ng Ả•áº¿n nay váº«n chÆ°a Ả•Æ°á»£c giáº£i quyáº¿t dá»©t Ả•ía»fm. Theo giáº£i thích cá»Şa ông Bùi Công Trá»©, phó bí thÆ° Ả•áº£ng á»Şy xã Tân Hòa, nguyên nhân bà con nông dân bá»• ruá»™ng là do thu nháº-p tá»« nông nghiá»†p quá tháº¥p, nháº¥t là giá váº-t tÆ° nông nghiá»†p nhÆ° Ả•áº¿m, lân, kali, thuá»c trá»« sâu… tĂfng vùn vá»¥t, quá sá»©c chá»«u Ả•á»±ng cá»Şa ngÆ°á»•i dân.

Ông Ả•ào Trá»ng Thu, má»™t nông gia xã VẢ© An cho biáº¿t: Tá»•ng chi phí Ả•á»§u vào cho 1 sào khoáºng 500.000 Ả•á»“ng. Náº¿u Ả•Æ°á»£c mùa, má»—i sào (360 m2) cho thu hoáº¿ch 3 táº¿i thóc, vá»†i giá 520.000 Ả•á»“ng/táº¿i nhÆ° hiá»†n nay thì Ả•Æ°á»£c 1.560.000 Ả•á»“ng. Trá»« cho phí Ả•á»§u vào còn láº¿i 1.060.000 Ả•á»“ng. Sá»‘ tiá»•n này chia cho 180 ngày (Ả•á»¥t hai vá»¥ lúa, má»—i vá»¥ 6 tháng) thì má»—i ngày công cá»Şa ngÆ°á»•i dân chÆ°a Ả•Æ°á»£c 6000 Ả•á»“ng. Ả•á»‘i vá»†i các há»™t dân không có tÆ° liá»†u sáº£n xuáº£t (trâu bò, máy tuá»t lúa) thì con sá»‘ này chá»%o khoáºng 3000 Ả•á»“ng, tÆ°Æ;ng Ả•Æ°Æ;ng 6 láº¿ng thóc (hÆ;in 1 bÆ; giáº¿o). Trong khi Ả•ó, má»™t ngày công phá»¥ há»“ xây dá»±ng cẢ©ng Ả•Æ°á»£c 20.000 – 25.000 Ả•á»“ng (kèm bá»-a Ả•fn trÆ°a). Chính vì tháº¿ ngÆ°á»•i dân kháº-p nÆ;i bá»• ruá»™ng Ả•i làm thuê. Theo má»™t thá»ng kê chÆ°a Ả•á»Şy Ả•á»Ş, hiá»†n trung bình má»—i xã trong tá»%nh có tá»« 500 Ả•áº¿n 700 lao Ả•á»™ng nông nghiá»†p thÆ°á»•ng xuyên Ả•i làm Ả•fn xa. Do Ả•ó, lá»±c IÆ°á»£ng lao Ả•á»™ng làm nông nghiá»†p trong tá»%nh chá»Ş yáº¿u là ngÆ°á»•i già và trá»« em” (Tienphong online/22/5/08)

Còn chuyá»†n nông dân chán quê thì Luáº-t sÆ° TráºŞn Lâm trong bài Ả•ã dá»«n á»Ỗ pháºŞn trên, giáº¿t: “Tá»« lâu, sinh Ả•áº» có káº¿ hoáº¿ch bá»« quên lãng. Dân sá»‘ nông thôn tĂfng Ả•á»™t biáº¿n, ruá»™ng Ả•áº¿t ít, không nghá»• phá»¥, sau mùa cáº¥y giáº¿t, không có giá»†c làm. TrÆ°á»•ng há»•c phá»• thông sá»«ng sá»ng kháº-p nÆ;i. Cháº£t IÆ°á»£ng tháº-t yáº¿u kém: Pháº¿m VẢfn Ả•á»“ng Ả•ã nói tá»« nhá»ng nĂfm 60, tháº¿ ká»- trÆ°á»»c “Cố má»™t thì Ả•Æ°á»•ng mà pha Ả•áº¿n ba cá»c nÆ°á»»c thì uá»ng làm sao Ả•Æ°á»£c”. Trá»« các làng nghá»•, không có nÆ;i nào có trÆ°á»•ng dáº¿y nghá»•. Sá»‘ thanh niên vào nhà máy có vá»n nÆ°á»»c ngoài Ả•a sá»‘ là ná»-, lao Ả•á»™ng 12 giá»•/ngày, Ả•ói khá»•, cái “xóm không chá»ng” cá»Şa thanh niên xung phong trÆ°á»»c Ả•ây nhÆ° Ả•ang chá»• Ả•ón các em. Sá»‘ khác kiáº¿m sá»ng báº±ng má»•i cách, Ả•i kháº-p nÆ;i. Có ngÆ°á»•i Ả•á»•c các báo cá»Şa công an thá»t lên: Sao má»•i tá»† náº¿n, má»•i tá»™i pháº¿m toàn tháº¥y

thá»§ phá»m là các em á»Ỗ nông thôn ra tá»%nh”. Chuyá»»n chán quê không phá»i chá»%o tìm Ä'Æ°á»ng lên thành phá»' mà còn tìm Ä'á»§ cách vÆ°Æjng xa hÆjng là ly hÆ°Æjng ra nÆ°á»c ngoài. Vì thá»¿, hàng chá»¥c nĂfm qua, má»y trĂfm ngàn ngÆ°á»i Ä'ã tá»i Ä'Æ°á»c các nÆ°á»c Ä'á»i Hàn, Ä'ai Loan, Singapore, Mã Lai, Nhá»t và nhiá»u quá»c gia á»Ỗ Trung Ä'ông…, nam thì làm lao Ä'á»TMng chân tay, ná» thì làm công nhân, làm ngÆ°á»i á»Ỗ, làm nô lá»t tình dá»¥c… Và hàng nĂfm, Bá»TM Lao Ä'á»TMng, ThÆ°Æjng Binh và Xá Há»TMi Ä'ã rá»¥t vui khi công bá»' nhá»ng há»¥p Ä'á»ng xuá»¥t khá»u lao Ä'á»TMng.Ná»-a thá»¿ cá»· làm cách má»ng xá há»TMi chá»§ nghÄ»a giá»i phóng nông dân Ä'á»f Ä'á»¿n nay, theo nhá»n Ä'á»nh cá»§a Luá»t sÆ° Trá»§n Lâm thì “má»i ngÆ°á»i phá»n Ä'á»u Ä'á»f con cái ly nông, ly hÆ°Æjng, coi nhÆ° má»¥c Ä'ích tá»i cao cá»§a quá»TMc Ä'á»i”. **III. NghÄ»gì.**

Qua nhá»ng phá»§n trình bày trên Ä'ây vá»• nông dân Do Thái và nông dân Viá»t Nam, chúng tôi có má»TMt sá»' nhá»n Ä'á»nh nhÆ° sau:

1. Vá»• cá»TMng Ä'á»ng nông thôn. Tá»« quan niá»m quá»c gia giá»ng nhÆ° cây cá»i, phá»i có sá»± bá»t rá»... vào Ä'á»¥t, ngÆ°á»i Do Thái trá»Ỗ vá»• Palestine Ä'ã lá»y nông nghiá»t làm ná»n cho viá»t phá»¥c quá»c, và há»• Ä'ã xây dá»ng cá»TMng Ä'á»ng nông thôn, gá»m nhá»ng làng kibbutz và moshav, trên 3 cá»TMt trá»¥ là dân tá»TMc, dân chá»§ và xá há»TMi. Trên trá»¥ dân tá»TMc, ngÆ°á»i Do Thái Ä'ã thiá»¿t lá»p làng Ä'á»f phá»¥c quá»c và phá»¥c hÆ°ng vĂfn hóa truyá»n thá»ng Do Thái, vá»n Ä'ã bá»« vui dá»p sau hÆjng 2000 nĂfm con dân Do Thái phá»i lÆ°u lá»c trên khá»p thá»¿ giá»i. Trên trá»¥ dân chá»§, ngÆ°á»i Do Thái Ä'ã thiá»¿t lá»p cÆj chá»¿ dân chá»§ trá»±c tiá»p trong viá»t Ä'á»u hành trong kibbutz và moshav: Ä'á»ng quyá»n, Ä'á»ng lá»i và Ä'á»ng nghÄ»a vá»¥. Há»• coi dân chá»§ là hiá»t thân cá»§a giá» trá» làm ngÆ°á»i. Vì há»• Ä'ã là ná»n nhân cá»§a nhá»ng chá»¿ Ä'á»TM cá»³ thá»« chá»§ng tá»TMc, và nhá»ng chá»¿ Ä'á»TM chuyên chá»¿ á»Ỗ Nga và Ä'ông Âu.Trên tiá»¿n tình phát triá»fn chính trá»«, sau khi quá»c gia Israel Ä'Æ°á»c thiá»¿t lá»p, nông dân Do Thái Ä'ã Ä'óng vai trò then chá»t trong viá»t thiá»¿t lá»p cÆj chá»¿ dân chá»§ á»Ỗ thÆ°á»ng tá»§ng: Lá»p pháp, hành pháp và tÆ° pháp. Còn á»Ỗ nông thôn, các kibbutzim Ä'ã tá»p há»¥p thành nhá»ng Liên Ä'oàn (federations) trong Ä'ó 2 liên Ä'oàn lá»n nhá»¥t là United Movement và Kibbutz Artzi movement (khóá»ng 90% kibbutzim), sá»' còn lá»i nhá»p vào các kibbutzim nghiêng vá»• tôn giáo nhÆ° Kibbutz Dati. CÁ»ng trên tiá»¿n trình Ä'ó, các moshavim Ä'ã khá»¿t há»¥p vá»i nhau thành nhá»ng khá»i tham gia vào nhá»ng Ä'á»ng chính trá»« khác nhau, trong Ä'ó Ä'a sá»' nhá»p vào Ä'á»ng Lao Ä'á»TMng (Labor Party), sá»' còn lá»i nhá»p vào nhá»ng Ä'á»ng tôn giáo.

Trên trá»¥ xá há»TMi, chá»« á»£nh hÆ°á»Ỗng tá»« phong trào xá há»TMi chá»§ nghÄ»a á»Ỗ Nga và Ä'ông Âu, ngÆ°á»i Do Thái Ä'ã thá»±c hiá»t má»TMt chá»¿ Ä'á»TM bình Ä'á»ng giá»a các thành viên trong kibbutz và moshav. Trên ná»n tá»ng dân chá»§ tá»± nguyá»t và tá»± trá»«, cá»TMng Ä'á»ng nông thônIsrael Ä'ã phát triá»fn vá»ng má»ngnh vá»• kinh tá»¿, chính trá»« và vĂfn hóa. Và Ä'á»u cá»§n nói là tá»« ná»n dân chá»§, nông dân Do Thái Ä'ã có thá»f chuyá»fn Ä'á»i thích á»£ng vá»i Ä'ã tiá»¿n cá»§a ná»n kinh tá»¿ cá»¹ thuá»t cao trên hÆ°á»ng Ä'a diá»tfn hóa các ngành sá»£n xuá»¥t Ä'á»f thu dá»¥ng nguá»n nhân lá»±c mà ngành nông nghiá»t cá»§n phá»i giá»£m.

Nông dân Do Thái

Nông Dân Viá»t Nam

Còn Viá»t Nam thì cá»TMng Ä'á»ng nông thôn Ä'ã tá»n tá»i hàng ngàn Ä'á»i vá»i chá»¿ Ä'á»TM kinh tá»¿ há»u sá»£n. NhÆ°ng dÆ°á»i chá»¿ Ä'á»TM Cá»TMng Sá»£n, cÆj cá»u á»y Ä'ã bá»« phá há»§y và Ä'á»ng Cá»TMng Sá»£n Ä'ã tá»• chá»c nông thôn theo má»TMt há»t thá»ng má»i là Ä'á»ng á»§y và há»¥p tác xã.Vá»i Ä'á»ng á»§y, Ä'á»ng Cá»TMng Sá»£n Ä'ã áp Ä'á»t ná»n cai trá»« chuyên chính tá»i tá»n thôn á»¥p. Còn vá»i há»¥p tác xã, nông dân thành vô sá»£n làm công cho Ä'á»ng và nhà nÆ°á»c Cá»TMng Sá»£n theo tÆ°Æjng quan chá»§ - nô, phá»i giá»i nhÆ° thá»¿ vì dân trong há»¥p tác xã phá»i sá»£n xuá»¥t và Ä'Æ°á»c phân phá»i theo lá»tfn Ä'á»ng á»§y.Chá»¿ Ä'á»TM chuyên chính vô sá»£n có thá»f phá vá»i cÆj cá»u truyá»n thá»ng dá»... dâng, nhÆ°ng tá»i xây dá»ng cÆj cá»u má»i Ä'ã thá»¥t bá»i. Vì há»¥p tác xã do Ä'á»ng quyá»n ép buá»TMc vá»i con ngÆ°á»i vô quyá»n Ä'ã trá»Ỗ thành cÆj cá»u nhà tù mà khá»¿t quá»£ là chá»¿ Ä'á»TM Ä'á»ng á»§y – nông nô Ä'ã dim nông thôn Viá»t Nam vào bá»§n cùng lá»c há»u trong má»y chá»¥c nĂfm qua.

á»ž Ä'ây cá»§n nói thêm má»TMt Ä'á»fm là chá»¿ Ä'á»TM tá»p thá»f cá»§a kibbutz và há»¥p tác cá»§a moshav khác vá»i chá»¿ Ä'á»TM Ä'á»ng á»§y và há»¥p tác xã á»Ỗ Viá»t nam. Vì trong hoàn cá»£nh Ä'á»c biá»t cá»§a Do Thái, ngÆ°á»i Do Thái phá»i tá»o dá»ng làng tá»p thá»f và làng há»¥p tác, nhÆ°ng há»• Ä'ã hoàn toàn tá»± ý và tá»±

Niá»m Tin Viá»† Nam

<http://www.niemtinvietnam.net/dacsan>

nguyá»†n Á'á»f cùng nhau láo-p làng và há»• có quyá»•n tá»± do Á'á»i tá»« kibbutz này qua kibbutz khác, hoá°c bá»• kibbutz Á'á»f ra ngoài làm Áfn sinh sá»ng theo ý há»• muá»'n. Thêm má»™t Á'ía»fm ná»a là ngÆ°á»i Do Thái muá»'n háo-p vào má»™t kibbutz không dá»... dằng, vì há»• phá°£i qua má»™t giai Á'oá°jn thá»- thách xem có thích há»£p và»i Á'á»i sá»ng táo-p thá»f hay không. Chá°3ng há°jn thá»§ tÆ°á»ng Ben Gurion, khi vá»• hÆ°u nÁfm 1953, muá»'n vào kibbutz Sde-boker á»Ỗ sa má°jc Negev Á'ã phá°£i xin nhóm thanh niên Á'ang láo-p làng cho ông gia háo-p và trong 2 nÁfm á»Ỗ Sde-Boker ông Á'ã Á'Æ°á»£c phân công nhiá»†m vá»¥ chÁfn cá»«u.

2. Vá»• vÁfn hóa.

Theo ná»ng nhà nghiên cá»©u lá»ch sá»- Do Thái thì Á'á»£t Aliya II, ngÆ°á»i do Thái tá»« Nga Á'ã Á'em chá»§ nghÁ@a xã há»™i vá»• Palestine, vì trong Á'ó có nhiá»•u ngÆ°á»i chá»«u á°£nh hÆ°á»Ỗng chá»§ nghÁ@a xã há»™i và có cá°£ há»ng chiá°jn sÁ© xã há»™i chá»§ nghÁ@a Á'ã tham dá»± vào cách má°jng 1905 á»Ỗ Nga. Vì thá°£, khi vá»• Palestine há»• Á'ã váo-n dá»¥ng chá»§ nghÁ@a xã há»™i á»Ỗ má°t tá»• chá»©c và cá»• võ sá»± bình Á'á°3ng xã há»™i trong viá»†c tá»• chá»©c công nhân và nông dân thành lá»±c IÆ°á»£ng thá»'ng há°yt Á'á»f Á'á°u tranh cho viá»†c tái láo-p quá»c gia Do Thái. Và tiá°jn trình này Á'ã điá»...n ra vá»i ná»ng nhà xã há»™i chá»§ nghÁ@a nhÆ° Ben - Zvi, Moshe Sharett, Levy Eshkol, Golda Meir và Ben Gurion và ná»ng tá»• chá»©c chính trá»« mà há»• Á'ã lãnh Á'á°jo nhÆ° Poalei Zion (Zionist Workers), Yishuv (Jewish Community of Palestine), má»™t tá»• chá»©c gá°§n nhÆ° là chính quyá»•n cá»§a Do Thái á»Ỗ Palestine trÆ°á»c khi thành láo-p Israel, Histadrut (Labor Federation), và Á'á°£ng Mapai (Labor Party), nhÆ°ng á»Ỗ Á'ây không thá°¥y ná»ng tá»• chá»©c này cá»• võ Á'á°u tranh giai cá°¥p, cá»• võ vÁfn hóa vô sá°£n Marxit – Leninit trong khi á»Ỗ Palestine Á'ã có ná»ng tá°§ng lá»p Do Thái kinh doanh giàu có á»Ỗ thành phá»' và nhiá»•u Á'ía»•n chá»§ á»Ỗ nông thôn. Còn chuyá»†n xây dá»±ng cá»™ng Á'á»ng nông thôn vá»i sá»± hình thành kibbutz và moshav cá°ng không do sá»± áp Á'á°t cá»§a ná»ng tá»• chá»©c trên mà do ná»ng ngÆ°á»i di dân tìm cách thích á»©ng hoàn cá°£nh, và sá°m có ý thá»©c bình Á'á°ng xã há»™i chá»§ nghÁ@a nên há»• Á'ã dá»... chá°¥p háo-n hai hình thá»©c tá»• chá»©c làng này Á'á»f có thá»f sá»ng còn, phát triá»fn và thá»±c hiá»†n Á'Æ°á»c nguyá»†n phá»¥c quá»c.Tá»« Á'ó, chúng ta thá°¥y là ná»ng nhà xã há»™i chá»§ nghÁ@a tá»« Nga vá»• Á'ã là ná»ng ngÆ°á»i vá°jch Á'Æ°á»ng lá»i Á'á°u tranh và sau Á'ó xây dá»±ng Israel, nhÆ°ng há»• Á'ã không cá»• võ vÁfn hóa vô sá°£n Marxit Leninit mà phá»¥c hÆ°ng vÁfn hóa dân tá»™c Do Thái nhÆ° chúng tôi Á'ã Á'á»• cáo-p á»Ỗ phá°§n trên. Á'á»f nhìn cá»¥ thá»f hÆ°j và»• chuyá»†n này, chúng tôi xin dá°«n Ben Gurion, vì ông là ngÆ°á»i tiá»•n phong Á'i láo-p làng kibbutz, là ngÆ°á»i lãnh Á'á°jo Histadrut và Yishuv, là ngÆ°á»i Á'á»c tuyên ngôn thành láo-p quá»c gia Israel và giá»™ chá»©c thá»§ tÆ°á»ng trong 13 nÁfm, nhÆ°ng lá°ji là ngÆ°á»i xây ná»n chính trá»« dân chá»§, là ngÆ°á»i phá»¥c hÆ°ng và tin tÆ°á»ng vào vÁfn hóa dân tá»™c Do Thái nhÆ° ông Á'ã nói vá»• sá»© má»†nh cá»§a ngÆ°á»i Do Thái láo-p quá»c:

“Aliya không có nghÁ@a là chá»%o Á'em ngÆ°á»i Do Thái tá»i bá»• biá»fn Israel, mà còn có nghÁ@a là giúp há»• bá°t rá»... vào Á'á°yt quê hÆ°Æ°jng và ná»n kinh tá°£ Á'á»™c láo-p trong ngôn ngá»™ Do Thái, trong di sá°£n tâm linh và ná»ng giá trá»« cá»§a quá»c gia; Á'em Á'á°jn cho há»• niá»m hãnh điá»†n và niá»m tin dân tá»™c cùng ý chí, khá°£ nÁfng xây dá»±ng, bá°£o vá»† Á'á°yt nÆ°á»c, và khuôn Á'úc má»™t xã há»™i má»i, Á'á°t cáfn bá°£n trên tá»± do, công lý và sá»± há»£p tá»c”. Và ông Á'ã tin tÆ°á»ng vào sá»± trÆ°á»ng cá»-u cá»§a ná»n vÁfn hóa Á'ó: “Chúng ta Á'ã IÆ°u truyá»n di sá°£n tâm linh cá»§a quá khá»© và nâng nó lên vá»i ná»ng thành tá»±u tâm linh cá»§a thá°£ há»† này và ná»ng thá°£ há»† tÆ°Æ°jng lai. Má»™t lá°§n ná»a, ánh sáng sá°½ tá»•a sáng tá»« Zion tá»i ná»ng ngÆ°á»i Do Thái á»Ỗ khá°p nÆ°j và tá»i ná»ng dân tá»™c trên thá°£ giá»i. Chúng ta sá°½ hòa háo-p ná»ng kho tàng truyá»n thá»ng cá»§a chúng ta vá»i ná»ng tác phá°©m tinh thá°§n cá»§a cá°£ loài ngÆ°á»i”. (David Ben Gurion, sÁ'd, trg. 60,94)

Yitzhak Ben-Zvi

Joseph Stalin

Tá»« chuyá»†n ngÆ°á»i Do Thái gìn giá»™ nguá»n vÁfn hóa tâm linh cá»§a há»•, nhìn lá°ji Viá»† Nam trên ná»-a thá°£ ká»- qua, chúng ta thá°¥y má»™t sá»± kiá»†n khác vá»i Do Thái là Á'á°£ng Cá»™ng Sá°£n Viá»† Nam trên Á'Æ°á»ng thá»±c hiá»†n cách má°jng vô sá°£n Mac xit - Leninit Á'ã há»§y điá»†t vÁfn hóa dân tá»™c truyá»n thá»ng, vì coi ná»n vÁfn hóa Á'ó là tàn tích phong kiá°jn phá°£n Á'á»™ng, cá»• há»§ và lá»—i thá»•i. Sá»± tàn phá này Á'ã kéo dài trên 40 nÁfm, á»Ỗ miá»•n Bá°c 20 nÁfm (1954-75) và trên cá°£ nÆ°á»c cho tá»i ná»ng nÁfm

Thá»© nhá»t, nông dân Ä'á trá»Ý thành con vá»t và con thú trong cá»i cách ruá»™ng Ä'á»t, vì Ä'á»ng Ä'á kích Ä'á»™ng há»n thù Ä'á»f nông dân giá»t nhau. Nhá»ng cách giá»t tàn bá»o Ä'á»f ngÄ'á»i giá»t thành nhá»ng con thú, còn ngÄ'á»i bá»« giá»t thành nhá»ng con vá»t. NgÄ'á»i Do Thái bá»« nhá»ng dân tá»™c khác thù và giá»t, còn ngÄ'á»i Viá»t Ä'á tá»± tá»o nên há»n thù Ä'á»f giá»t nhau. **Thá»© nhí**, nông dân Ä'á thành nông nô dÄ'á»i chá»t Ä'á»™ há»p tác hóa nông nghiá»t, và giá trá» làm ngÄ'á»i á»Ý nông thôn Ä'á Ä'á»c biá»fu hiá»t á»Ý chá»— nhá»ng ngÄ'á»i già già cú»i Ä'á»u, chá»p tay xá anh Ä'á»™i, còn nông nô phá»i tôn xÄ'ng nhá»ng ông chá»§ Cá»™ng Sá»n là nhá»ng bá»c ban Ä'jn vá»i câu tung hô: Ä n Bác, Ä'jn Ä'á»ng, Ä'jn Nhà NÄ'á»c nhÄ' câu nhá»t tá»ng hàng ngày. **Thá»© ba**, tá»« thá»i cá»Ýi tró»i (1988) Ä'á»n nay, nông dân trá»Ý thành tá Ä'ía»n thuê Ä'á»t cá»§a Ä'á»ng và chá»u sÄ'u cao thuá»t ná»ng, nhÄ'ng vô quyá»n, nên làm mà không dám nghÄ' Ä'á»n ngày mai, Ä'á»n ná»—i nhà vÄ'fn Nguyên Ngá»c Ä'á phá»i nói: “Há» tá»ng làm chá»§ lá»±c quân vô cùng kiên cÄ'á»ng bá»—ng trá»Ý nên lúc nào cÄ'ng nÄ'jm ná»p lo sá»t: Sá»t má»t Ä'á»t, cái má»nh Ä'á»t vá»n Ä'á không phá»i là cá»§a há»•, há»• cá»© nhÄ' Ä'á»c cho sá»ng nhá»•, bá»t cá»© lúc nào cÄ'ng có thá»f bá»« thu há»i, bá»« chuyá»fn Ä'á»i, bá»« Ä'á»t má»t. Cái thá»© Ä'á»t quen thân, thá»ng thiá»t, máu thá»t vá»i há»• thá»t, mà bá»—ng trá»Ý nên rá»t Ä'á»—i ká»³ lá»j, á»Ý trong tay há»•, khi há»• bá»« tÄ'á»c Ä'í thì giá chá»% có má»y Ä'á»ng, nhÄ'ng chá»% cá»§n chuyá»fn sang tay doanh nghiá»t nào Ä'ó, má»™t ông nÄ'á»c ngoài xa lá»j, sang trá»ng nào Ä'ó thì bá»—ng có giá hàng nhiá»u tá»! (Bài Ä'á dá»n). **Thá»© tÄ'**, tá»« viá»t Ä'á»ng thu há»i Ä'á»t, cán bá»™ cÄ'á»p Ä'á»t, nhiá»u nông dân Ä'á trá»Ý thành dân oan tá»i cá»-a quan cá»§u xin công lý. NhÄ'ng quan không xét và khi nào dân oan tá»i nhiá»u quá làm phiá»n lãnh Ä'á»o thì quan ra lá»t nh cho công an nhân dân há»t quá»ng lên xe chá»Ý Ä'í, rá»i liá»t ng xuá»ng á»Ý má»™t nÄ'ji nào Ä'ó nhÄ' nhá»ng con vá»t. Và cá»© nhÄ' thá»t quyá»n lá»±c Ä'á»™ trá»t, và bá»o lá»i Ä'á tá»o thành chá»ng chá»t oan khiên. Ä'á»ng Cá»™ng Sá»n Viá»t Nam Ä'á ra nghá»t quyá»t phá»c hÄ'ng vÄ'fn hóa dân tá»™c, nhÄ'ng tìm Ä'á»u ra thá»© màu “Ä'á»m Ä'á bá»n sá»c vÄ'fn hóa dân tá»™c á»Ý Ä'á? CÄ'ng Ä'á»t, cÄ'ng lao Ä'á»™ng mà sao nông dân Do Thái có thá»f sá»ng an vui vá»i giá trá»t làm ngÄ'á»i, còn nông dân Viá»t Nam lá»j Ä'á»u há»•, nghèo Ä'ó»i và tá»§i nhá»c tá»i dÄ'á»ng á»y? **IV. Làm gì ?** Thá»i há»p tác hóa vá»i há»p tác xã, nông dân chá»% có thá»f nói lá»i nhá» Ä'jn Ä'á»ng, nhÄ'ng thá»i cá»Ýi tró»i vá»i vá»i chá»t Ä'á»™ kinh tá»t thá»t trÄ'á»ng xã há»™i chá»§ nghÄ'á»a, nông dân Ä'á có thá»f tá»' cáo sá»± bá»t nhân cá»§a Ä'á»ng, và hiá»fn lá»™ nhá»ng thá»m ká»ch mà há»• Ä'á phá»i chá»u. Ä'á»n nay thá»m ká»ch nông dân bùng vá»j, không thá»f Ä'án áp mà cÄ'ng không thá»f che dá»u, nên Ä'á»ng Cá»™ng Sá»n Viá»t Nam Ä'á làm hai viá»t là cho phép báo chí, và má»™t sá»' trí thá»©c thá»o luá»n vá»• tam nông, góp ý vá»i Ä'á»ng và há»•p Há»™i Nghá»t Trung Ä'Ä'ng 7 Ä'á»f thá»o luá»n vá»• tam nông.

Sau Ä'á» chúng tôi xin tóm tá»t tiá»ng nói cá»§a trí thá»©c vá»• tam nông và nghá»t quyá»t Ä'á»f giá»i quyá»t thá»m ká»ch tam nông cá»§a Ä'á»ng Cá»™ng Sá»n.

1. Trí thá»©c lên tiá»ng. TrÄ'á»c há»™i nghá»t trung Ä'Ä'ng 7, Viá»t Nam Chính Sách và Chiá»t LÄ'á»c Phát Tiá»fn Nông Nghiá»t Nông Thôn, tá»p chí Tia Sáng (Bá»™ Khoa Há»c và Công Nghá»t), và báo Nông Thôn Ngày Nay Ä'á phá»i há»p há»™i thá»o chá»§ Ä'á»• NgÄ'á»i Dân Nông Thôn Trong Quá Trình Công Nghiá»t Hóa tá»j Hà Ná»™i (17/6/08) vá»i sá»± tham gia cá»§a nhiá»u nhà quá»n lý, khoa há»c và vÄ'fn hóa, nhá»m góp phá»n hoàn thiá»t báo cáo vá»• phát triá»fn nông nghiá»t, nông thôn và nông dân cá»§a Bá»™ Nông Nghiá»t và Phát Triá»fn Nông Thôn. Trong cuá»™ há»™i thá»o ba vá»n Ä'á»• sau Ä'á» Ä'á Ä'á»c cá»§i biá»fu quan tâm:

Vá»• Ä'á»i sá»ng kinh tá»t vÄ'fn hóa:
- **Nhà vÄ'fn hóa Nguyá»...n Quân cho biá»t là** “trong Ä'ía»u tra xã há»™i há»•c á»Ý thành phá»' HCM thì chá»% tiêu cá»§a ngÄ'á»i dân dùng cho vui chÄ'ji giá»i trí chiá»m 30% thu nhá»p, Hà Ná»™i và Huá»t 20%, còn á»Ý nông thôn gá»n nhÄ' bá»ng 0. Nguá»n giá»i trí chá»§ yá»t á»Ý nông thôn là các phim “cúng cá»rdquo;, thành phá»' không má»y ngÄ'á»i xem thì Ä'á»a vá»• nông thôn. Nông thôn tá»« nÄ'ji tiêu dùng vÄ'fn hóa má»™t cách chá»§ Ä'á»™ng thì giá»• trá»Ý thành nÄ'ji chá»©a các vÄ'fn hóa cá»n bã, phá»t thá»i tá»« thành phá»' vá»•”.

VÆ°á»Æng

- Phó giáo sÆ° Trá°šn Ngá»c VÆ°á»Æng (Ä°á°ji Há»c Quá»c Gia Hà Ná»™i) nhá°-n Ä°á»nh là “hai yá°¿u tá» cá°u thành vÄfn hóa làng là vÄfn hóa Nho giáo và vÄfn hóa tín ngÆ°á»jng, nhÆ°ng Ä°á°¿n nay thì cá°Æ hai yá°¿u tá» vÄfn hóa này Ä°ã bá» tá°-n diá»† má»™t cách không thÆ°Æjng tiá°¿c. Ông cá°Ænh báo vá»• sá»± sá»¶ Ä°á» cá»sá vÄfn hóa làng và Ä°á°t câu há»i: Chá°ng lá°½ chúng ta Ä°ành khoanh tay ngá°m nhìn sá»± má»™t Ä°i không trá»Ý lá°ji cá»sá làng, cá»sá vÄfn hóa làng sao?”. **Vá»• giáo dá»Æc:** Tá»« má»™t nhá°-n Ä°á»nh tá»ng quát là giáo dá»Æc á»Ý nông thôn tá»« nhía»•u nÄfm nay luôn là vùng trÄ°ng giáo dá»Æc cá»sá cá°Æ nÆ°á»c, bài tá»ng ká°¿t cuá»™c há»™i thá°Æo ghi lá°ji má»™t sá» ý kiá°¿n:

- Ông Nguyá»...n Minh Nhá»c, nguyên chá»§ tá»ch tá»%nh An Giang, khái quát vá»• chá°t IÆ°á»Æng giáo dá»Æc á»Ý vùng quê ông: tiá°¿n sÄ° bá°±ng Ä°á°ji há»c, Ä°á°ji há»c bá°±ng cá°p ba, cá°p ba bá°±ng cá°p hai, cá°p hai bá°±ng cá°p má»™t, cá°p má»™t bá°±ng mù chá»-. **Ông Nguyá»...n Minh Thuyá°¿t**, phó Chá»§ Nhiá»†m á»ly Ban GDTT&NÄ° Quá»c Há»™i cho rá°±ng “nguyên nhân cá»sá thá»±c trá°jng giáo dá»Æc không chá»% là do Ä°á»i sá»ng nhía»•u vùng còn quá khó khÄfn, Ä°ói nghèo mà còn là do má»™t nguyên nhân khác là chÆ°a có chính sách luân chuyá»fn nhá»ng giáo viên á»Ý thành phá» vá»• nông thôn và ngÆ°á»Æc lá°ji, phá°šn lá»n nhá»ng giáo viên má»i ra trÆ°á»ng, chÆ°a có kinh nghiá»†m thì Ä°Æ°a vá»• nông thôn giá°Æng dá°jy, không ít giáo viên yá°¿u cá°Æ vá»• phá°m chá°t và nÄfnng lá»±c. Ông cho biá°¿t thêm má»™t Ä°á»•u là há°su nhÆ° không có má»™t tá» chá»c nào(?) quan tâm Ä°á°¿n viá»†c dá°jy nghá»• á»Ý nông thôn. Theo khá°Æo sát cá»sá cá°Æ nÆ°á»c, Ä°á°¿n nÄfm 2006 vá°«n còn 30.6 triá»†u lao Ä°á»™ng nông thôn, trong Ä°ó hÆjn 91% chÆ°a qua Ä°ào tá°jo, chá»% 3% Ä°Æ°á»Æc Ä°ào tá°jo á»Ý má»c sÆj cá°p và trung cá°p ká»¹ thuá°”. **Vá»• môi trÆ°á»ng: - Giáo sÆ° Phá°jm Duy Hiá»fn Ä°Æ°a ra má»™t sá» nhá°-n Ä°á»nh:** “Bá»¶i á»Ý nông thôn và thành phá» tÆ°Æjng Ä°Æ°Æjng nhau. Bá»¶i á»Ý thành phá» là bá»¶i má»n, bá»¶i công nghiá»†p có thành phá°šn Ä°á»™c há°ji hÆjn rá°t nhía»•u so vá»i bá»¶i thành phá», nên Ä°á»ng có nghÄ° là vá»• nông thôn sá°½ Ä°Æ°á»Æc hÆ°á»Ýng không khí trong lành. Hiá»†n nay sông Nhuá»† và sông Ä°áy trong xanh Ä°ã là con sông chá°¿t. 500 xí nghiá»†p và nhía»•u làng nghá»• hoá† Ä°á»™ng trong vòng 15 nÄfm nay Ä°ã thá°Æi không biá°¿t bao nhiêu chá°t thá°Æi Ä°á»™c xuá»ng 2 con sông Ä°ó. Nhà nÆ°á»c Ä°ang có ká°¿ hoá°ch chi trên 3000 tá». Ä°á»ng Ä°á»f làm sá»ng lá°ji hai con sông chá°¿t này. Còn má»™t thá»c ô nhía»...m cÄ°ng Ä°áng sá»Æ không kém cho nông thôn, Ä°ó là hàng rá»Ým, hàng tá»n kho, hàng há°¿t Ä°át… Ä°Æ°á»Æc cá» ý trút vá»• nông thôn. Tá»« nhá°-n Ä°á»nh này, ông Hiá»fn Ä°á°t vá°±n Ä°á»• là trong sá»± tÄfnng trÆ°á»Ýng cá»sá Ä°á°t nÆ°á»c hiá»†n nay, riêng vá»• má°t môi trÆ°á»ng sá»ng, lá°½ nào lá°ji Ä°á»f nhá»ng ngÆ°á»i nông dân làm nên thÆ°Æjng hiá»†u cho má»™t Ä°á°t nÆ°á»c xuá°t khá°u giá°jo Ä°á»cng thá»c hai thá°¿ giá»i lá°ji phá°Æi chá»u thía»†t thời nhá°t chính tá»« sá»± Ä°óng góp cá»sá minh”. **Vá»• sá»Ý há»u ruá»™ng Ä°á°t:**

Luá°t sÆ° Phá°jm Duy NghÄ°a

- Luá°t sÆ° Phá°jm Duy NghÄ°a

(Ä°á°ji há»c quá»c gia Hà Ná»™i) cho rá°±ng “vá°±n Ä°á»• nhà nÆ°á»c á»cng sá»- vá»i quyá»n sá»- dá»¶ng Ä°á°t Ä°ai cá»sá ngÆ°á»i nông dân tiá»m á°c n ba nguy cÆj lá»n: NgÆ°á»i dân bá»c má°t Ä°á°t, chán Ä°á°t, chán quê. Vì vá°-y theo ông, hiá°¿n pháp nÄfm 1992 và luá°t Ä°á°t Ä°ai nÄfm 2003 cá°šn Ä°Æ°á»Æc viá°¿t lá°ji vì quyá»n lá»Æi cá»sá ngÆ°á»i dân. Muá»n thành thá»±c vá»i nông dân không thá»f né tránh má»™t cuá»™c cách tân Ä°á°¿n tá°-n gá»c rá»... Ä°ó là minh Ä°á»nh quyá»n tài sá°Æn cá»sá ngÆ°á»i nông dân Viá»†Nam Ä°á»i vá»i ruá»™ng Ä°á°t… Ä°á°t Ä°ai cá»sá toàn dân thì nhà nÆ°á»c trá°Æ lá°ji cho ngÆ°á»i dân cÄ°ng là má»™t lá°½ Ä°Æ°Æjng nhiên. Phá°Æi thay Ä°á»i cách nhìn vá»• sá»Ý há»u toàn dân, tÄfnng quyá»n tài sá°Æn tÆ° Ä°á»i vá»i ruá»™ng Ä°á°t cho các gia Ä°inh nông dân, tôn trá»ng và nêu rõ thái Ä°á»™ cá»sá nhà nÆ°á»c sá°½ bá°Æo vá»† sá»Ý há»u cá»sá há»• khi cá°šn thía°¿t”.

Tá»« nhá»ng nhá°-n Ä°á»nh vá»• thá»±c trá°jng tam nông trong cuá»™c há»™i thá°Æo, trong phá°šn góp ý vá»• nhá»ng viá»†c phá°Æi làm, bá°Æn tá»ng ká°¿t ghi lá°ji ý kiá°¿n cá»sá tiá°¿n sÄ° Ä°á°ng Kim SÆjn, Viá»†n TrÆ°á»Ýng Viá»†n Chiá°¿n LÆ°á»Æc và Chính Sách Phát Triá»fn Nông Nghiá»†p Nông Thôn, vá»• chiá°¿n IÆ°á»Æc và chính sách phát triá»fn tam nông nhÆ° sau:

Thá»c nhá°t, nhà nÆ°á»c cá°šn nâng cao má»c Ä°á°su tÆ°, tá°-p trung vào phát triá»fn khoa há»c và công nghá»†, giáo dá»Æc, xây dá»±ng cÆj sá»Ý há°i tá°šnng. **Thá»c nhì**, khuyá°¿n khích má»Ý rá»™ng quy mô sá°Æn

xuá»t theo hÆ°á»ng gia trá»i, trang trá»i, liên ká»t trong các há»p tác xã, Ä°Æ°á»c tiá»p thu khoa há»c công nghệ»t, phát triá»fn sá»n xuá»t hàng hóa theo hÆ°á»ng chuyên canh, thâm canh. **Thá»© ba**, tá» chá»c dá»y nghệ»c, há»— trá»Æ thông tin, vá»n liá»ng Ä°á»f má»t bá»m phá»n lao Ä°á»mng có Ä°á»u kiá»t ðn rá»i khá»i sá»n xuá»t nông nghiệ»t tham gia thá»c trÆ°á»ng lao Ä°á»mng công nghiệ»t ð và dá»ch vá»má»t cách thuá»n lá»Æi, há»— trá»Æ cho bá»m phá»n khác tá»«ng bÆ°á»c chuyá»fn sang tham gia các hoá»t Ä°á»mng phi nông nghiệ»t ð tá»i nông thôn. **Thá»© tÆ°**, tá»jo cÆj chá» thuá»n lá»Æi Ä°á»f khi lao Ä°á»mng chuyá»fn khá»i nông thôn thì Ä°á»Æ Ä°ai Ä°Æ°á»cÆc giao vào tay nhá»ng ngÆ°á»i làm Ä°fn giá»i má»Y rá»mng sá»n xuá»t. **Thá»© nÆm**, Ä°á»i má»i quá»n lý Há»m Nông Dân theo hÆ°á»ng tá»«ng bÆ°á»c trá»Y thành tá» chá»c thá»c sá»± Ä°á»i diá»t ðn (?) cho quý»n lá»Æi và tiá»ng nói cá»sa ngÆ°á»i nông dân, phát triá»fn tá» chá»c cá»mng Ä°á»ng nông thôn Ä°á»f ngÆ°á»i dân thông qua tá» chá»c này tham gia quá»n lý các hoá»t Ä°á»mng phát triá»fn nông thôn. (*Xây dá»ng nông thôn phát triá»fn bá»n vá»ng*, *Tiasang.com/17/07.08*)

2. Ä°á»Æng và nghệ»c quyá»t 7. Trong há»mng nghệ»c trung Ä°Æ°Æjng 7 (9-17/7/08), Ban Chá»p Hành Trung Ä°Æ°Æjng Ä°ä thá»o luá»n vá» nhá»ng vá»n Ä°á» công nhân, nông dân và trí thá»c và ra nghệ»c quyá»t vá» Công Nông Trí. Sau Ä°ây là nghệ»c quyá»t vá» nông dân:

Thá»© nhá»t, trong nhá»ng nÆfm tá»i phá»Æi xây dá»ng ná»n nông nghiệ»t ð toàn diá»t ðn theo hÆ°á»ng hiá»t ðn Ä°á»i, bá»n vá»ng, sá»n xuá»t hàng hóa lá»n, có nÆfng xuá»t chá»t Ä°Æ°á»Æng hiá»t ðn quá»t và khá»Æ nÆfng cá»nh tranh cao, Ä°á»Æm bá»o vá»ng chá»c an ninh Ä°Æ°Æjng thá»c quá»c gia cá»Æ trÆ°á»c má»t và lâu dài. Xây dá»ng nông thôn má»i có ká»t cá»u há»i tá»ng kinh tá» xã há»mng hiá»t ðn Ä°á»i, cÆj cá»u kinh tá» và các hình thá»c tá» chá»c sá»n xuá»t ðn há»p, gá»n nông nghiệ»t ð vá»i phát triá»fn nhanh công nghiệ»t ð dá»ch vá»má»t, phát triá»fn Ä°ä thá»c theo qui hoá»ch, xã há»mng nông thôn á»n Ä°á»nh, giàu bá»Æn sá»c vÆfn hóa dân tá»m, Ä°á»Æm bá»o tá»t môi trúa»ng sinh thái, há»t thá»ng chính trá»c Ä°Æ°á»i sá»± lãnh Ä°á»jo cá»sa Ä°á»Æng Ä°Æ°á»Æc Ä°fng cÆ°á»ng; nâng cao nhanh Ä°á»i sá»ng vá»t chá»t, tinh thá»n cá»sa dân cÆ° nông thôn, hài hòa giá»a các vùng, tá»jo sá»± chuyá»fn biá»n nhanh á»Y các vùng còn nhia»u khó khÆfn Ä°á»f không thua kém xa so vá»i các Ä°ä thá»c.

Thá»© nhì, trên cÆj sá»Y phân tích, làm rõ các má»Æc tiêu cá»n Ä°á»t Ä°Æ°á»Æc tá»« nay Ä°á»Æn nÆfm 2020 và trÆ°á»c má»t Ä°á»Æn nÆfm 2010. Ban Chá»p Hành Trung Ä°Æ°Æjng Ä°ä thá»o luá»n và xác Ä°á»nh các nhóm giá»Æi pháp vá» quy hoá»ch (Ä°á»Æ Ä°ai, sá»n xuá»t nông nghiệ»t ð theo hÆ°á»ng hiá»t ðn Ä°á»i, xây dá»ng nông thôn má»i); xây dá»ng há»i tá»ng kinh tá» xã há»mng; tá»p trung Ä°äo tá»jo nguá»n nhân lá»±, Ä°á»Æy má»nh nghiêncá»c, chuyá»fn giao và á»ng dá»Æng khoa há»c công nghệ»t tiên tiá»Æn, Ä°á»i má»i má»nh má»Æ cÆj chá»Æ, chính sách, nâng cao Ä°á»i sá»ng vá»t chá»t, tinh thá»n cho dân cÆ° nông thôn, nhá»t là nhá»ng vùng còn nhia»u khó khÆfn, Ä°fng cÆ°á»ng sá»± lãnh Ä°á»jo cá»sa Ä°á»Æng, nâng cao hiá»t ðn quá»t quá»n lý cá»sa nhà nÆ°á»c, phát huy sá»c má»nh cá»sa Má»t Trá»n Tá» Quá»c và các Ä°äoan thá»f chính trá»c xã há»mng Ä°Y nông thôn. Tá»« nghệ»c quyá»t 7 và cuá»m há»mng thá»o vá» tam nông, chúng tôi có má»Æy nhá»n Ä°á»nh sau:

Thá»© nhá»t, cuá»m há»mng thá»o Ä°ä chính thá»c nói lên thá»Æm trá»ng cá»sa nông dân sau má»Æy chá»Æ nÆfm biá»Æn Ä°á»i theo nhia»u nghệ»c quyá»t, má»t tá» thá»t bá»c bách Ä°ang diá»...n ra hàng ngày, có muá»n Ä°ä nó xuá»ng, dá»u nó Ä°i Ä°Æng không Ä°Æ°á»Æc, nên Ä°änh phá»Æi nói Ä°á»f chá»cng tá» trí thá»c có quan tâm Ä°á»Æn sá»i phá»n nông dân. NhÆng Ä°á»Æn phá»n Ä°á» nghệ»c giá»Æi pháp thì bá»Æn tá»ng ká»t chá»% ghi lá»i má»t tá» Ä°á» nghệ»c cá»sa Tiá»Æn SÄ° Ä°á»Æng Kim SÆj, má»t trí thá»c quan chá»c cao cá»Æ cá»sa nhà nÆ°á»c mà không thá»Æy ý kiá»Æn cá»sa nhá»ng ngÆ°á»i khác. Ä°á»Æn nghệ»c quyá»t 7 thì Ä°ä là nhá»ng chÆ°Æjng trình lá»n Ä°á»Æng sá»Æ ban phát cho nông dân, nhÆng chá»% 2 Ä°äoÆn nghệ»c quyá»t mà Ä°á»Æng phá»Æi nhá»n má»nh Ä°á»Æn viá»t Ä°fng cÆ°á»ng lãnh Ä°á»jo cá»sa Ä°á»Æng tá»i 2 lá»Æn. NhÆ° vá»y có lá»Æ 50 nÆfm qua, nông dân vá»n chÆ°a nhá»n Ä°Æ°á»Æc Ä°á»Æ sá»± lãnh Ä°á»jo cá»sa Ä°á»Æng!

Thá»© nhì, trí thá»c thú nhá»n thá»Æm trá»ng cá»sa nông dân, nhÆng không chá»c u nhá»n má»t Ä°á»u hay không dám nói lên là Ä°á»Æng làm chá»Æ Ä°á»Æt vá»i Ä°á»Æng quý»n toàn trá»c là nguyên nhân tá»jo nên thá»Æm trá»ng tam nông. Ä°ä là má»t thá»c Ä°äy trói mà ná»Æu không má»Y thì nghệ»c quyá»t to lá»n Ä°á»Æn Ä°äu sá»i phá»n nông dân vá»n là sá»i phá»n cá»sa tá» Ä°á»Æn nô lá»t ðn trong cái vòng sinh sát cá»sa Ä°á»Æng. Chuyá»t ðn chá»Æ Ä°á»Æ Ä°á»Æng Ä°ä không xét lá»i, nhÆng vá»n Ä°á»Æ Ä°ä Ä°ä trá»Y thành cá»Æp thia»Æt ðn trong dá»p này má»t tá» trí thá»c Ä°ä lên tiá»Æng. Ngoài luá»t sÆ° Phá»m Duy NghÄ°a Ä°ä nói á»Y phá»n trên, xin ghi thêm hai

vá»« ná»_a:

Nhà vĂfn Nguyễn Ngá»c

- Nhà vĂfn Nguyễn Ngá»c trong bài

“Ăá»t và nông dân”: Ăá viá»t:

“Nông dân, thá»i nào cá»ng vá»-y, xĂa nay Ăá»u vá»-y, là cái ná»n cá»sa xă há»™i. Và cái ná»n thì không á»n ào, không hào nhoáng, không huênh hoang, nhĂng chính vì là cái ná»n, nên xă há»™i sá»½ không thá»f yên ná»u cái ná»n không yên. Má»i sá»± phát triá»fn, má»i bĂá»c Ăi tá»i sá»½ chông chênh, ná»u không Ăá» vá»j. Và cách cá»ng cá»', trá»É sá»c lá»ji cho cái ná»n á»y là vô cùng quan trá»ng nhĂng không khó, chá»% cá»n dám dá»t khoát làm má»—i má»™t viá»t: Trá»É toàn quyá»n có Ăá»t thá»-t sá»± lá»ji cho tá»ng ngĂá»i nông dân. Khi nông dân Ăá»cng chá»t chân trên má»nh Ăá»t thá»-t sá»± cá»sa há»», cá»sa riêng há» thì chá»ng ai chiá»n thá»ng ná»i há»». Xă há»™i sá»½ bá»n, Ăá»t nĂá»c sá»½ vá»ng chăi trong cuá»™c Ăi tá»i Ăá»y sóng gió” (Tiasang.com/2/7/08)

- Luá»-t sĂ Trá»n Lâm, trong bài “Luá»-t Ăá»t Ăai và tam nông”: Ăá viá»t: “Má»i ngĂá»i trong xă há»™i Ăá»u phá»i làm Ăfn sinh sá»ng. Há» cá»n có sá»± quan há»t, trao Ăá»i. Má»i quan há»t trao Ăá»i Ăá»u dá»±a trên cái trá»c là sá»Ỗ há»_u, sá»Ỗ há»_u trí tuá»t và sá»Ỗ há»_u vá»-t chá»t. NgĂá»i không có sá»Ỗ há»_u nào là ngĂá»i Ăá»cng ngoài xă há»™i… Má»i há»jn chá» con ngĂá»i phát triá»fn tài sá»n riêng là trái vá»i nhân tính… Nhá»ng ngĂá»i cá»m quyá»n chá»% có nhiá»t vá»y duy nhá»t làm má»i cách nâng cao Ăá»i sá»ng tinh thá»n, vá»-t chá»t cá»sa nhân dân, Ăó là làm cho nĂá»c giàu dân má»nh, nhiá»t vá»y này phá»i Ăá»c thá»±c hiá»t bá»ng cách tá»o cĂj há»™i, dá»n dá»t ngĂá»i nông dân chá»s Ăá»ng tá»± giác giá»i quyá»t cuá»™c sá»ng cá»sa mình. Làm thay, má»t nh lá»t hay nói mà không làm hoá»c lá»c Ăi là Ăiá»u cá»m ká»µ. NghĂc Ăá»n Ăá»y thá»y trong ngĂá»i á»n lá»nh: Nông dân chiá»m 80% dân sá»', 2000 nĂfm há» dá»±ng nĂá»c, giá»_ nĂá»c. NĂá»c ta, nĂá»c nông giá»t, má»i sá»± phát triá»fn Ăá»u bá»t Ăá»su tá» tam nông, thá»i mà ta Ăá»f má»i thá»c trên góc khuá»t! Nói Ăá»n tam nông, viá»t Ăá»su tiên là làm luá»-t ruá»ng Ăá»t, cái cá»t lồi là trá»É lá»ji sá»Ỗ há»_u cho ngĂá»i dân. Không có con Ăá»ng nào khác, dù con Ăá»ng này làm thĂng tá»n Ăá»n chuyê chính, sá»± toàn trá» cá»sa Ăá»ng cá»ng phá»i làm. Ná»u không, nguy há»ji nó có thá»f làm chá»m dá»t sá»± toàn trá»” (Ăá»i-Thá»ai.com/9/15/08)

Luá»-t sĂ Trá»n Lâm

Trên Ăá»y là nhá»ng tiá»ng nói can Ăá»m và

tâm huyá»t cá»sa nhá»ng ngĂá»i trí thá»c cá»m Ăá»c sá»± khá»n cùng cá»sa nông dân khi không có quyá»n là “chá»s thá»-t” má»™t má»nh Ăá»t Ăá»f sá»ng trên quê hĂng mình. NhĂng Ăá»ng Cá»™ng Sá»n Ăá» không xét cá»ng nguyên cá»sa sá»± tàn phá tam nông và chá»% sá»-a chá»_a bá»ng nghá»< quyá»t “chiá»u cá»” tam nông mà nhà báo Há»_u Thá» (nguyên tá»ng biên tá»-p báo Nhân Dân) trong cuá»™c phá»ng vá»n cá»sa báo Ăiá»tfn tá»- Tá» Quá»c (9/2/08) Ăá» nói là “Ăá» thá»y có cuá»™c sá»ng trong nghá»< quyá»t 7. Ăá» xác Ăá»nh vá»< trí chiá»n lĂá»c cá»sa nông dân, nông giá»t và nông thôn, là cĂj sá»Ỗ lá»±c lĂá»c ng quan trá»ng Ăá»f phát triá»fn á»n Ăá»nh chính trá»< Ăá»t nĂá»c”. Nhá»n Ăá»nh thá»-t lá»ji, vì nông dân chiá»m 80% dân sá»' và Ăá»ng Ăá» vá»-n dá»ng lá»±c lĂá»c ng nông dân Ăá»f thá»±c hiá»tfn Ăá»s thá»c chính sách cách má»ng xă há»™i chá»s ngĂc mà Ăá»n nay ông Thá» má»i thá»y có cuá»™c sá»ng trong nghá»< quyá»t 7, má»i xác Ăá»nh vá»< trí chiá»n lĂá»c cá»sa nông dân… thá»i thì 50 nĂfm qua vá»i nhá»ng nghá»< quyá»t Ăá» Ăá»c Ăá»ng ban hành thì vá»< trí nông dân á»Ỗ Ăá»u Ăá»f có cá»ng cách ruá»ng Ăá»t, có há»t tác hóa, có khoán 100, khoán 10… Nông dân có uá»t há»n không khi nghe nhá»ng Ăiá»u này?

NhĂng thoi, cá»c coi vá»i sá»± sá»-a sai “có cuá»™c sá»ng” á»Ỗ nghá»< quyá»t 7 là Ăá»ng sá»½ Ăá»a vá»< nông thôn nhiá»u ngân sách hĂng Ăá»f làm nhá»ng chĂng trình lá»n “á»ng dá»ng khoa há»c công nghá»t tiên tiá»n, sá»n xuá»t nông giá»t theo hĂng hiá»tfn Ăá»ji, Ăá»i má»i hoá»t Ăá»™ng các hình thá»c tá» chá»c sá»n xuá»t Ăá»f xây dá»±ng nông thôn má»i”. NhĂng xin há»i: Nhá»ng chĂng trình này sá»½ vào tay ai khi nông dân vá»< chá»% là tá»iá»n vô quyá»n trên má»nh Ăá»t thuê cá»sa ông chá»s Ăá»ng toàn trá»<. Nông dân nào có Ăá»s khá» nĂng, Ăá»s vá»n Ăá»f á»cng dá»ng khoa há»c công nghá»t? Và nông dân nào dám má»Ỗ rá»™ng sá»n xuá»t theo hĂng ng trang trá»ji khi Ăá»t thuê chĂa biá»t lúc

Niá»m Tin Viá»t Nam

<http://www.niemtinvietnam.net/dacsan>

nào sá»½ bá» « thu há» «i? Tá» « Ä»ó có thá» f hình dung thêm má»™t thá»£m ká» «ch là khi nông thôn Ä»Æ»á»£c chia niá»u ngân sách hÆ»j thì nông dân sá»½ phá»£i chá» «u niá»u»u bóc lá»™t oan khuá»¥t hÆ»j, vì Ä»á»¥t sá»½ bá» « cÆ»á»»p niá»u»u hÆ»j Ä»á» f nhá» ¯ng ông lãnh chúa lá»-p nông trá»ji, Ä»iá»n trang và lá»¥y ngân sách dành cho tam nông thiá»£t lá»-p há»† thá» ¯ng “á» ¯ng dá»¥ng khoa há»c công nhá»† tiên tiá»£n, Ä»á»i má»i hoá»it Ä»á»™ng các hình thá»©c tá»• chá»©c sá»£n xuá»¥t”.

Cho Ä»á»£n nay, giai cá»¥p Ä»á» «a chá»§ Ä»á»• Ä»ã lá»n lá»m mà nông dân cÄ»ng Ä»ang bá» « bóc lá»™t trong niá»u»u nông trÆ»á»ng cá»§a nhá» ¯ng ông lãnh chúa Ä»á» «a phÆ»Æ»jng, thá»£ mà Ä»á»£ng lá»ji ra nhá» « quyá»£t tá»jo cÆ»j chá»£ thuá»-n lá»£i cho nhá» ¯ng ông quan vô sá»£n thiá»£t lá»-p thêm niá»u»u Ä»iá»n trang hiá»†n Ä»á»ji sá»£n xuá»¥t lá»n Ä»á» f tuyá»fn dá»¥ng thêm Ä»ám nông dân vô sá»£n. Tiá»£ng khóc cá»§a dân oan mÆ»á»i má»¥y nÄ»fm nay vá»«n chÆ»a thá»¥u trá»i xanh và nay sá»½ thêm niá»u»u tiá»£ng khóc hÆ»j. Vì dân vô quyá»n biá»£t kêu ai trong má»™t chá»£ Ä»á»™ Ä»á»£ng trá» « mà ngÆ»á»i cai trá» « Ä»ã trá»Ý thành ká» cÆ»á»»p nhân danh Ä»á»§ thá»© chính sách to lá»n và Ä»Æ»á»£c chá»£ Ä»á»™ bá»£o kê.TrÆ»á»c thá»£m trá»jng cá»§a nông dân, vá»¥n Ä»á»• sinh tá»- là trá»£ lá»ji quyá»n tÆ» há»u Ä»á»¥t Ä»ai Ä»á» f giá»£i quyá»£t tá»-n cÄ»fn cho sinh ká»£ cùng Æ»á»c nguyá»†n cá»§a nông dân. Ä»ó là sá»± hòa giá»£i vá»i con ngÆ»á»i theo truyá»n thá» ¯ng sá»Ý há»u Ä»á»¥t Ä»ai cá»§a Viá»†t Nam. NhÆ»ng Ä»á»£ng Cá»™ng Sá»£n Ä»ã không làm mà tìm cách chá»jy quanh vá»i má»i chá» ¯ng nghÄ»a to lá»n. Thá»© vÄ» khí bá»¥t nhân “Thá»i Gian, Mãn Trá»i Chiá»£u Ä»á»¥t và Công An” cá»§a Ä»á»£ng có làm kiá»†t sá»©c niá»u»u dân oan, nhÆ»ng không thá» f dá»-p tá»t Ä»Æ»á»£c nguá»n uá»¥t há»-n Ä»ang tích tá»¥ hàng ngày vá»i oan khuá»¥t cÄ» còn nguyên Ä»ó và oan khuá»¥t má»i gia tÄ»ng.

Hàng ngày nông dân má»¥t Ä»á»¥t. Hàng ngày dân oan trÆ»Æ»jng biá»fu ngá»¯ kêu cá»©u, thá»¥t thá»fu trên Ä»Æ»á»ng phá»'. Há»• Ä»i Ä»âu, kêu ai mà ai cá»©u? NgÆ»á»i ta lên tiá»£ng rá»¥t niá»u»u trÆ»á»c ná»jn ô niá»...m, trÆ»á»c nhá» ¯ng con sông chá»£t, nhÆ»ng há»£u nhÆ» lá»ji im lá»ng trÆ»á»c thá»£m ká» «ch dân oan, trÆ»á»c thá»£m trá»jng ngÆ»á»i cày thuê Ä»á»¥t cá»§a Ä»á»£ng và bá» « tÆ»á»c Ä»óá»t. Ô niá»...m và nhá» ¯ng ná»—i oan khiên. Nhá» ¯ng dòng sông chá»£t và nhá» ¯ng ngÆ»á»i nông dân khá»n cùng. Ä»á»£ng Cá»™ng Sá»£n Viá»†t Nam Ä»ang sá» ¯ng vá»i vinh quang hay Ä»ang sá» ¯ng vá»i ô niá»...m, vá»i nhá» ¯ng dòng sông chá»£t, vá»i nhá» ¯ng ná»—i thá» ¯ng khá» cá»§a nông dân? Nhìn vào thá»£m ká» «ch á»¥y, chúng tôi xin thÆ»a vài lá»i nhÆ» sau:

Vá»i quý vá» « trí thá»©c: TrÆ»á»c thá»£m ká» «ch dân oan, nÄ»fm 2007, Bác sÄ» Nguyá»...n Ä»an Quá»£ Ä»ã lên tiá»£ng Ä»òi Ä»á»£ng Cá»™ng Sá»£n trá»£ lá»ji quyá»n tÆ» há»u cho dân. Và tá»i nay, trÆ»á»c và sau Há»™i Nghá» « Trung Æ»Æ»jng 7 có thêm ba vá» « trí thá»©c: Luá»-t sÆ» Phá»jng Duy NghÄ»a, nhà vÄ»fn Nguyễn Ngá»c và Luá»-t sÆ» Trá»£n Lâm lên tiá»£ng má»jnh má»½ Ä»òi công lý cho nông dân. Nhá» ¯ng tiá»£ng nói Ä»ó lá»n, nhÆ»ng vá»«n chá»% là tiá»£ng nói cá»§a má»™t cá» nhân. Cuá»i nÄ»fm 2007, chá»% tá»-p thÆ»j Trá»£n Dá»£n bá» « thu há» «i mà há»c giá»£ Nguyá»...n Huá»† Chi Ä»ã có thá» f thu Ä»Æ»á»£c chá» ¯ ký cá»§a má»¥y trÄ»fm vá» « trí thá»©c lên tiá»£ng phá»£n Ä»á»i lá»†nh thu há» «i. Thá»£ mà má»™t vá»¥n Ä»á»• sinh tá»- nhÆ» thá»£m ká» «ch dân oan, nhÆ» viá»†c Ä»òi nhà nÆ»á»c trá»£ lá»ji quyá»n sá»Ý há»u Ä»á»¥t Ä»ai cho nông dân lá»ji chá»% có má»¥y ngÆ»á»i lên tiá»£ng, rá»i sau nhá» « quyá»£t là im lá»ng, má»i chuyá»†n coi nhÆ» Ä»ã giá»£i quyá»£t xong. Không phá»£i vá»-y. Ä»âu Ä»ã xong, vì cuá»™c Ä»á»i nông dân vô sá»£n còn nguyên Ä»ó và sá»½ còn bi thá»£m hÆ»j. Chuyá»†n Ä»ó Ä»Æ»jng giá»£n, ai cÄ»ng biá»£t nhÆ» thá»£. Vì vá»-y chúng ta mong các vá» « trí thá»©c nghÄ» Ä»á»£n nÆ»á»c, nghÄ» Ä»á»£n sá» ¯ phá»-n nông dân mà cùng nhau lên tiá»£ng. Chá»c há»³n tiá»£ng nói chung á»¥y sá»½ có niá»u»u tác dá»¥ng. Xin quý vá» « tá»jo thành chá»§ lÆ»u dÆ» luá»-n, thêm sá»©c cho viá»†c Ä»òi công lý cá»§a dân oan.

Vá»i nhá» ¯ng nhà báo tá»± do: Rá»i Ä»á»£n nhá» ¯ng nhà báo tá»± do, nhá» ¯ng bloggers, chúng ta có niá»u»u bloggers. Nhá» ¯ng bài viá»£t cá»§a Song Chi, Tá»j Phong Tá»£n, Trá»£n Khá»£i Thanh Thá»§… là nhá» ¯ng lá»i chí thành, thá»t tá»± tâm can… khóc cho ná»—i Ä»au cá»§a nÆ»á»c, ná»—i khá»n cùng cá»§a dân. Mong sao nhá» ¯ng nhà báo tá»± do (chá»c Ä»a sá» ¯ là nhá» ¯ng trí thá»©c trá»£) lên tiá»£ng cho dân oan, lên tiá»£ng Ä»òi Ä»á»£ng Cá»™ng Sá»£n trá»£ lá»ji quyá»n sá»Ý há»u ruá»™ng Ä»á»¥t cho nông dân. Xin quý vá» « Ä»i vào chá»§ lÆ»u Ä»òi Ä»á»¥t, thêm sá»©c cho dân oan.

Vá»i nhá» ¯ng chiá»£n sÄ» dân chá»§: Sá»± tàn phá Ä»á»¥t nÆ»á»c và con ngÆ»á»i cá»§a Ä»á»£ng Cá»™ng

